Azg

3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1996. ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, # 186 (1192)

ԵԱՀԿ Մինսկի կոնֆերանսի համանախագահները կայցելեն տարածաշրջան

ԲԱԲՈՒ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Հոկտեմբերի 3-6-ը տեղի կունենա ԵԱՀԿ Մինսկի կոնֆերանսի համանախագահներ Վալենտին Լոզինսկու եւ Հելկի Տալվիտիեի այցը դարաբաղյան հակամարտության տարածաշրջան: Ինչպես հաղորդում է ANS-press գործակալությունը, վկայակոչելով դիվանագիտական աղբյուրներ, յոթերեքօրյա Բաքու ժամանող Ֆինն եւ ռուս բարձրաստիճան դիվանագետներին ուղեկցելու են Լեռնային Դարաբաղի հարցով Մինսկի խմբի համանախագահներ Յուրի Յուկալովը եւ Ռենե Նիբերգը. Մինսկի խմբի անդամները ԱՄՆ-ից, Ճապոնիայից, Դանիայից, ինչպես նաեւ ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անժեյ Կասպրշիկը: Նրանք ժամանիր են Ադրբեջանի հաղթական բարձրադույն դեկավարության հետ քննարկել ԵԱՀԿ Լիսաբոնի գագաթաժողովի շեմին դարաբաղյան հակամարտության կարգավորման առանցքային հարցերի փոխընդունելի լուծումների ձեռքբերման հնարավորությունը:

ՀԵՏՔԻՆՏՐԱԿԱՆ

«Ժողովուրդ-խորհրդարան». Հակասությո՞ւն, թե՞ ճեղքվածք

ԿԸՀ ն վերջապես հանրագումարի բերել բնակոչների ղեկտնման տվյալները. Լեռն Տեր-Պետրոսյանը կվերատեսնի հանրաղեսության նախագահի իր լիազորությունները եւ 3-րդ հանգամանքով կառաջադրի Հայաստանի Հանրադեսության Դժվարությամբ ներված այդ աղյուսի համար Հայաստանի բիվ I ոլեսական գործչն, ինչպես ասվեց, պարտական է իր բիմին եւ, իհարկե, նրա օգին կվեարված հաղթագաղիների ձայներին, որ յուս ԿԸՀ ճախագահի ամենամոտ ոի կասրնի են բնդհանուր կաղմ ձայների 91.75 տոկոսը:

«Ժողովրդավարության եղերդա-

կան տանդարտներին» համադրության այս աղյուսը, ասկայն, հակասություն. Եթե չասենք ճեղքվածք է բացանայտում ժողովրդի տրամադրությունների եւ ՀՀ ներկա իշխանության միջեւ: Առդասև, բնակոչների զգալի տոկոս կվեարկել է հօգուս բնդդիմության բեկնածուների, միեչդեռ ԱԺ ի հաղամասերան ներկայացված բաղդ-մություններ ներկայացված է 14 դաս գամաղաղով, ոդ կազմում է խորհրդարանի 7-8 տոկոսը: Իսկ հայեցի դեկդեից հետո, երբ դաստգամավոր-ներն առանց վեճարկման, բնորոշ հարևային տարաբաղությամբ ճնշած ունեն վերաբերմունքի, մեզ մոտ, ա-

ժային առաձնություններ: Յոդ իշխանության դասին հանձնելին ի-րենց գործնկերներին, առաջիկայում ԱԺ ում բնդդիմության կառնեսան փակվի կոճղեսների վեգյակով: Ա-վելորդ է ասել, որ ոմեի նման հարաբերակցության հետ է հաձախ կրության մեջ առնս տրամադրության ներն առաջադեղոց: Բնականաբար, հարց է առաջանում, ժողովրդավարությունը դրսե դրսդած եւ վերահաստաված իշխանություններ կոգնեսո՞ն, արդյոք, հարեւ ստեղծված ճեղքվածքը, ոդի բանույին, բներեսս, կարող էր վիեել ԱԺ նոր ընտրությունների անցկացումը:

Ե. Պ.

ԵՐԵՎԱՆ

Նախագահը իրավիճակը ներկայացրեց դեսպաններին

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՍԵՆ ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ ՄՄՍՈՒԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ. Այսօր ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն իր նստավայր հրավիրեց Հայաստանում հավատարմագրված բոլոր երկրների դեսպաններին եւ նրանց ներկայացրեց սեպտեմբերի 25-ի հայտնի իրադարձություններից հետո Հայաստանում ստեղծված ներքին իրավիճակը:

Հանդիպմանը ներկա էին եւ դիվանագետների հարցերին պատասխանեցին ՀՀ ներքին գործերի նախարար Վանո Սիրադեղյանը եւ ՀՀ ազգային անվտանգության նախարար Սերժ Սարգսյանը:

Վազգեն Մանուկյանը դիմում է Սահմանադրական դատարան

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ. Սեպտեմբերի 25-ի դեղերից հետո այսօր առաջին անգամ լրագրողներին հանդիպեց Վազգեն Մանուկյանը: Միանգամից ճեեեի, որ ոչեն Մանուկյանը չդադասփասնեց այն հարցին, թե ի վերջո իրեն չե՞ն ձերբակալում, թե՞ ինչը թաղնում է, հավելելով, որ երեսնը այն հաղարը չէ, որ չկարողանան գտնել ոսկ փնտրում են: Իրեև կազմության հաղաքական գնահատական ևս վերսին դնդեց, որ Հայաստանում հաստատվել է առդերնի իշխանություն, որի միակ հնարավոր բիրս ուժն է. «Լեռն Տեր-Պետրոսյանը վաստաղի խոսանձել է դաոեել հանցագործների եւ ոսաքնող խմբերի ճնշող: Ես հանցագործ եմ հանդարում Վազգեն Սարգսյանին եւ Վանո Սիրադեղյանին». ճեեց նա: Ստեղծված իրավիճակից միակ ելքը ըստ Վազգեն Մանուկյանի, հիեեերի վերահաստատումն է կամ դրա անհնարինության դեղում հնարավոր ժամկեեում նոր ընտրությունների ճնանոեումը: Ինչ վերաբերում է կուսակցությանը կամ դեղ, ինարկե, նրա օգին հղված հաղաքացիների ձայներին, որ յուս ԿԸՀ ճախագահի ամենամոտ ոի կասրնի են բնդհանուր կաղմ ձայների 91.75 տոկոսը:

«Ժողովրդավարության եղերդա-

կան տանդարտներին» համադրության այս աղյուսը, ասկայն, հակասություն. Եթե չասենք ճեղքվածք է բացանայտում ժողովրդի տրամադրությունների եւ ՀՀ ներկա իշխանության միջեւ: Առդասև, բնակոչների զգալի տոկոս կվեարկել է հօգուս բնդդիմության բեկնածուների, միեչդեռ ԱԺ ի հաղամասերան ներկայացված է 14 դաս գամաղաղով, ոդ կազմում է խորհրդարանի 7-8 տոկոսը: Իսկ հայեցի դեկդեից հետո, երբ դաստգամավորներն առանց վեճարկման, բնորոշ հարևային տարաբաղությամբ ճնշած ունեն վերաբերմունքի, մեզ մոտ, ա-

ժային առաձնություններ: Յոդ իշխանության դասին հանձնելին ի-րենց գործնկերներին, առաջիկայում ԱԺ ում բնդդիմության կառնեսան փակվի կոճղեսների վեգյակով: Ա-վելորդ է ասել, որ ոմեի նման հարաբերակցության հետ է հաձախ կրության մեջ առնս տրամադրության ներն առաջադեղոց: Բնականաբար, հարց է առաջանում, ժողովրդավարությունը դրսե դրսդած եւ վերահաստաված իշխանություններ կոգնեսո՞ն, արդյոք, հարեւ ստեղծված ճեղքվածքը, ոդի բանույին, բներեսս, կարող էր վիեել ԱԺ նոր ընտրությունների անցկացումը:

Ե. Պ.

Ստանվեց Բուլղարիայի նախկին վարչապեեը

2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ». Այսօր առավոտյան Սոֆիայի իր տան հրազենից սպանվեց Բուլղարիայի հեեդմոնեիստական մանանակուսյունի առաջին վարչապեե Ոլեգ Լուչնիկովը: Այդ մասին այսօր Բուլղարիայի Ազգային մարդին նիստում հայտարարեց խորհրդարանի խոսնակ Բլագոևգրաս Սենդիլը: Միեչեեիսի ավարտը նա այդ մանրամասները չհայտնեց: 58 ամյա Լուչնիկովի վարչապեե դարձավ 1989 թվականին, երբ կոմկուսի դեկավար Թոդոր Ժիվկովը հեռացվեց իր դասեեից: Սակայն 6 ամիս անց հանրաղեսական գործադրողներ սկսվեցին վարչապեեի դեմ հրահարավան ասց: Լուչնիկովի հարեւանները Ռոյերի յոդակցին հայեեեիին, որ հանցագործներն 2 անգամ կրակել են նրա գլխին: Երբ նա ձից դուս է գալիս Լուչնիկովը Բուլղարիայի սոցիալիսեական կուսակցության խորհրդարանական խմբակցության դեկավարն է եւ խոսեեն ոնեսաստում է իր կոսակից վարչապես Իվան Քյոսեենովին, կոչ անելով նրան հրաժարական ասց:

Չգուսացեք կեղծ դեղերից

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆ ՊՐԵՍ. Չգուսացեք «Էրիկ Ջոնսոն լաբորասորիա» Ֆիրմայի արտադրության գնեսամիջին հակաբիոտիկն ընդունելուց: Դա կարող է անգան կոդի հեեեանքների հանգեցնել:

Օրես առողջապահության հանձնաժողովային կոմիսիայեն Հայասանի դեղագործական գործակալության ասացած նամակում ասված է, որ այդ դեղի մեծ խմբաքանակ կեղծված է:

Ինչպես Առմենդեսի բյուրոկրեի հայեցեց դեղագործական գործակալության փոխտնօրեն Ռոբեն Վարդանյանը, միայն այս սարի Հայասանում վաճառվել հանվել են այդ դոյսի դեղեր. ինչդիսիք են Պենիցիլինի դեղագործական գործարանի դի սակնեերով սեռոդիպլյոկինը եւ հեմոդեզը:

ՄԱԿ-ը եւ ԱՄՆ-ը Վ. Մանուկյանին աղաստան չեն առաջարկել

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Վազգեն Մանուկյանի տիկնոջ Վարդուհի Իշխանյանի հայտարարությունն այն մասին, թե ՄԱԿ-ը եւ ԱՄՆ-ը հաղաքական աղաստան են առաջարկել իրենց ընեանիին, չի հաձադատասխանում իրականությանը:

«Մենք հաղաքական աղաստան չենք կարող առաջարկել, քանի որ մենք երկիր չենք, այլ ընդամենը կազմակերպություն եւ ոչ ոի հաղաքական աղաստան չենք առաջարկել», հոկտեմբերի 2-ին Առմենդեսի բյուրակցի հեե ունեցած զրույցում ասաց Հայասանում ՄԱԿ-ի հատատակության տեղեկատվության բաժնի ներկայացուցիչ տ'Արկ Էմյո Կեբեդեն: Նա ավելացրեց, որ Մանուկյանների ընեանիից ոչ ոի ՄԱԿ-ի ներկայացուցչության շեմում չի գտնվում:

Է. Կեբեդեն հակ չհաձադեց մեկնաբանել այն փասը, որ տիկին Մանուկյանն իրավաբույանը չհաձադատասխանող հայտարարություն է արել՝ օգտագործելով ՄԱԿ-ի անունը. «Մենք մեկնաբանում ենք միայն այն, ինչ ասել ենք մենք», ասաց տիկին Կեբեդեն: Նա կարեւոր համարեց մեկ անգամ եւս ընդդծել, որ հաղաքական աղաստաններ տալիս են երկրները:

Գոլքե ինչ-որ մեկը հուեել է տիկին կամ պարոն Մանուկյանին ՄԱԿ-ից հաղաքական աղաստան իմդրելու հնարավորության մասին, ասաց տիկին Կեբեդեն, սակայն մեր պատասխանն այն է, որ ՄԱԿ-ը այդ հաձախադեպ է, որը միացում է 185 անգամ երկրներ եւ հաղաքական աղաստան չի տալիս:

Հայասանի Հանրադեսությունում ԱՄՆ-ի դեսպանատան հատատակչության հետ կապերի եւ մամուլի բաժնից նույնպես Առմենդեսին հայտնեցին, որ ԱՄՆ-ը Վ. Մանուկյանի ընեանիին հաղաքական աղաստան չի առաջարկել:

ԱՄՆ-ը սպասում է ԵԱՀԿ-ի հաղորդագրությանը

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Համաձայն ԱՄՆ-ի ինֆորմացիոն գործակալության հաղորդագրության, հոկտեմբերի 1-ին ԱՄՆ-ի պեսդեպարասմենեի խոսնակ Նիկոլաս Բըրնսը լրագրողներին հայտարարել է հեեեյալը. «Միացյալ Նահանգները սպասում է ԵԱՀԿ-ի հաղորդագրությանը Հայասանի բնտրություններ մասին: Միացյալ Նահանգները ծանոեացված են վերջերս խախտումների մասին եղած հաղորդագրություններով, ինչպես նաեւ բնտրությունների հեեեանքով սկսված ցույցերից հետո կաղանձածների եւ ձերբակալվածների ճակասագրով: Միացյալ Նահանգները կոչ է անում պատասխանասվություն ցուցաբերել այդ մարդկանց նկասմամբ եւ հաղորդել նրանց ապագան վիճակի մասին»:

Գերմանիայի վերամիավորման տարեդարձը կնշվի նաեւ Հայասանում

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Հոկտեմբերի 3-ին լրանում է Գերմանիայի Դաշնակցային Հանրադեսության վերամիավորման 6 սարին: Ինչպես հայտնեցին ՀՀ-ում ԳԴՀ դեսպանասնից, այդ ազգային տոնի կապակցությամբ նույն օրը Հայասասնում ԳԴՀ դեսպանասունը չի աշխասելու: Նույն օրը երեկոյան «Առմենիա» հյուրանոցում դեսպանասան կողմից կազմի տոնական կոկեեյ, իսկ հոկտեմբերի 6-ին կիրակի օրը, Ֆիլհարմոնիայի դահլիճում սեղի կունենա տոնական համերգ նվիրված Գերմանիայի վերամիավորման ազգային տոնին:

Ֆրանսիայի արտգործնախարարը կժամանի Հայասան հոկտեմբերի 9-ին

2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ». Ֆրանսիայի արտգործնախարար Էրվե դը Շարեը հաջորդ շաբաթ այցելելու է Ռուսասան եւ Անդրկովկաս: Հոկտեմբերի 8-ին նա ժամանելու է Ռուսասան, հոկտեմբերի 9-ին մեկնելու է Հայասան, իսկ այնուհեեեւ կլինի նաեւ Վրասասանում ու Ադրբեջանում: Այսօր Փարիզում հայտարարվել է, որ այցելությունների ընթացքում Ֆրանսիայի արտգործնախարարը կնախաձեռնի Մերձավոր Արեւելքում ստեղծված կացությունը, Եվրոպայի անվտանգության եւ Համավրոպական խնդիրները, ինչպես նաեւ իրավունքների հարկասի տարածաշրջանում:

Մերքելի նկասմամբ տնեեսական պատժամիջոցները հանվեցին

2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. BBC. Մերքելի նախագահ Միլոշեվիչը որոշեց ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշումը Մերքելի, Չոնենգրոյա-յի եւ Բոսնիայի մերքելի նկասմամբ տնեեսական պատժամիջոցները կիրառելու մասին: Ա-ռնասի եւ ռադիոսարրանների վրա դրված սանմանափակումները ձգ-վել են 92 թվականի նոյեմբեր-Հա-րավսլավիայում ծագած հակամարտության թեմ դադին: Ըստ ՆԱՏՕ-ի հանձնաժողովի որոշման միջոցառումները դեռեւս չեն վերացվել, եւ Մերքելի դրամական մի գոյեեր շարունակում են «սառեցված» մնալ:

ԱԶԳ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Պտվիր, պտվիր, կարուսել...

Սեպտեմբերի 20-ին Հանրապետության հրապարակում կազմակերպված բարիքամայան միջոցառման գլխավոր ոգեշնչողի եւ բանախոսի, տաճտիրոջ իրավունքով հյուրի՝ Վահո Սիրադեղյանի ելույթի հիմնական դրույթներից մեկն այն էր, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախընտրական «անընդհատ» քարոզչությունը տանուլ է տրված, արդյունքում տեղի է ունեցել աննախադեպ մի երեւույթ. թեկնածուի վարկանիշը քարոզարշավից հետո էականորեն տուժել է: Այդ միտքը հետագայում ամրագրվեց Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի այն հավաստիացմամբ, թե «ընդդիմությունն իր թեկնածուի համար արեց առավելագույնը, մենք՝ ոչինչ»: Նախագահի նախընտրական քարոզչության (կամ հակաքարոզչության) առյուծի բաժինն, անշուշտ, գտնվում էր պետական հեռուստատեսության «ակտիվում», ասել է թե՝ երբեր հեռարձակվող նախընտրական հաղորդաշարերը, օրական մի քանի անգամ հրամցվող հեռուստատեսային հարցումները, գովազդային հոլովակները, ելքաններում նախագահի ծավալած ընտրարշավի մանրամասները ոչ միայն չծառայեցին նպաստակին, այլեւ հակառակ ներգործություն ունեցան հեռուստադիտողի վրա:

Թվում է, հեռուստատեսությունում պետք է որ արքանային թմբիրից, եզրակացություններ անեին: Այսօր, սակայն, ոչ միայն շարունակվում են նախընտրական էջանի ուղղագիծ քարոզչության ավանդույթները, այլեւ որդեգրել են մի նոր, մարտավարություն. սեպտեմբերի 25-ի դեմքերի հաղթահար հատվածների, հիվանդանոցային հարցազրույցների, կիրակնօրյա «ժամանակալափի» կրկնություն: Աշխարհին ամեն գնով որոշ ֆաշիստական անհավատալի նկրտումներով ժողովուրդ ներկայանալո՞ւ, թե՞ հեռուստադիտողին երեւանյան հեռուստածրագրերից վերջնականապես խրտնեցնելու համար (ուժերի անհիմաս վատնում, հանի որ մեր հայրենակիցների զգալի մասն արդեն իսկ հագվադեպ է «դոկվում» մոսկովյան տեսաալիքներից:

Ե. Պ.

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի գլխավորած դատավիրակությունը, որը Վաշինգտոնում մասնակցում է Միջազգային վալյուտային ֆոնդի եւ Համաշխարհային բանկի տարեկան ընդհանուր հավաքին, ունեցել է աղյուսավոր բանակցային ու դատավոնական հանդիպումներ:

Միջազգային վալյուտային ֆոնդի գործադիր տնօրենի տեղակալ Օլդինգ Լ. Քարբին հետ հանդիպման ժամանակ հավաստել է, որ այդ կազմակերպության կողմից Հայաստանին ցույց տրվող օգնությունը կլինի շարունակական: Դա նշանակում է, որ 1996-98 թվականներին Հայաստանի Կենտրոնական բանկը տարեկան կստանա 50 միլիոն դոլար, որը կուղղվի նրա դատավոնների լրացմանը:

ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի միջազգային զարգացման գործակալության խորհրդատու Բրայան Էդվարդի հետ հանդիպման ընթացքում ճշտարկվել է ՀՀ նախագահական ընտրություններին հաջորդած ժամանակահատվածում երկրում ստեղծված դադարական իրավիճակը: Կողմերը հավատել են օգնության ծրագրի զարգացումն առաջմղելու իրենց պատրաստակամությունը. նաեւ հատնագծվել է այն հարցում, որ 1995-96 ֆինանսական տարիներին չօգտագործված միջոցներն որպես ձեռնարկությունների զարգացման հիմնադրամ խթանելու աղյուսաբերության զարգացումը: Հայաստանի խորհրդակցության եւ տեսչական խորհրդակցության հարցերի շուրջ սկզբնական բննարկում է ծավալվել Համաշխարհային բանկի գործադիր տնօրենի առաջին տեղակալ Քոլին-Վեսլերի եւ ՀՀ վարչապետի հանդիպման ժամանակ: Նաեւ որոշվել են ֆինանսական դատարներ հանրապետության բյուջեն նորացնելու եւ այն 100 տոկոսով կատարելու համար: Պրն Քոլին-Վեսլերը գոհունակությամբ նշել է որ տնտեսական բարեփոխումները հաջողությամբ իրականացնելու տեսակետից Հայաստանը բացառիկ օրինակներից է, ինչի համար եւ նրա կառավարությունը խոր հարգանք է ներշնչում, եւ ոչ վաստ. հետագա գործելակերպը հնարավորություն է տալիս Հայաստանին գտնել աշխատելու նոր ուղիներ եւ եղանակներ: Ի դատախտ ՀՀ վարչապետը այդ ձեւերից մեկը համարել է Հայաստանին այսոհետ ոչ միայն «էժան» տոկոսով տնտեսական վարկեր տալու դատնիկան. այլեւ սովորական վարկերի տրամադրումը 10-15 տարով 7-8 տոկոսով, ինչը թույլ կտա տարեկան մինչեւ 150 միլիոն դոլարի գումարային արտահայտություններ կրկնադատկել եւ լրացուցիչ ինվեստիցիաներ նդատակադրդել ենթակառուցվածքների ծեւավորմանը, առաջմղել բարեփոխումների ավելի կայուն ընթացքը աղյուսաբերության զարգացման ընդհատակում:

Հանդիպման վերջում կողմերը հանգամանորեն անդրադարձել են էներգետիկայի դատում իրականացվող բարեփոխումներին: Նշվել է, որ Հայաստանը այս առդարեգում բացառիկ հաջողության ունի, եւ նրա փորձը վստահաբար կարելի է երաշխավորել անկախ դետությունների համագործակցության երկրներին:

ՀԱՍԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Շահակեր հանդիպումներ Վաշինգտոնում

Սմիթի հետ հանդիպման ժամանակ հավաստվել է, որ այդ կազմակերպության կողմից Հայաստանին ցույց տրվող օգնությունը կլինի շարունակական: Դա նշանակում է, որ 1996-98 թվականներին Հայաստանի Կենտրոնական բանկը տարեկան կստանա 50 միլիոն դոլար, որը կուղղվի նրա դատավոնների լրացմանը:

ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի միջազգային զարգացման գործակալության խորհրդատու Բրայան Էդվարդի հետ հանդիպման ընթացքում ճշտարկվել է ՀՀ նախագահական ընտրություններին հաջորդած ժամանակահատվածում երկրում ստեղծված դադարական իրավիճակը: Կողմերը հավատել են օգնության ծրագրի զարգացումն առաջմղելու իրենց դատրաստակամությունը. նաեւ հատնագծվել է այն հարցում, որ 1995-96 ֆինանսական տարիներին չօգտագործված միջոցներն որպես ձեռնարկությունների զարգացման հիմնադրամ խթանելու աղյուսաբերության զարգացումը: Հայաստանի խորհրդակցության եւ տեսչական խորհրդակցության հարցերի շուրջ սկզբնական բննարկում է ծավալվել Համաշխարհային բանկի գործադիր տնօրենի առաջին տեղակալ Քոլին-Վեսլերի եւ ՀՀ վարչապետի հանդիպման ժամանակ: Նաեւ որոշվել են ֆինանսական դատարներ հանրապետության բյուջեն նորացնելու եւ այն 100 տոկոսով կատարելու համար: Պրն Քոլին-Վեսլերը գոհունակությամբ նշել է որ տնտեսական բարեփոխումները հաջողությամբ իրականացնելու տեսակետից Հայաստանը բացառիկ օրինակներից է, ինչի համար եւ նրա կառավարությունը խոր հարգանք է ներշնչում, եւ ոչ վաստ. հետագա գործելակերպը հնարավորություն է տալիս Հայաստանին հետ գտնել աշխատելու նոր ուղիներ եւ եղանակներ: Ի դատախտ ՀՀ վարչապետը այդ ձեւերից մեկը համարել է Հայաստանին այսոհետ ոչ միայն «էժան» տոկոսով տնտեսական վարկեր տալու դատնիկան. այլեւ սովորական վարկերի տրամադրումը 10-15 տարով 7-8 տոկոսով, ինչը թույլ կտա տարեկան մինչեւ 150 միլիոն դոլարի գումարային արտահայտություններ կրկնադատկել եւ լրացուցիչ ինվեստիցիաներ նդատակադրդել ենթակառուցվածքների ծեւավորմանը, առաջմղել բարեփոխումների ավելի կայուն ընթացքը աղյուսաբերության զարգացման ընդհատակում:

Հանդիպման վերջում կողմերը հանգամանորեն անդրադարձել են էներգետիկայի դատում իրականացվող բարեփոխումներին: Նշվել է, որ Հայաստանը այս առդարեգում բացառիկ հաջողության ունի, եւ նրա փորձը վստահաբար կարելի է երաշխավորել անկախ դետությունների համագործակցության երկրներին:

ՄՈՍԿՎԱ

Վախճանվել է Արամ Փիրուզյանը

Նա Հայաստանի վարչապետն էր 1937-43 թթ.

Երեկ՝ Մոսկվայում, կյանքի 89-րդ տարում իր մահկանացուն կնքեց Հայաստանի կառավարության նախկին նախագահ Արամ Փիրուզյանը: Նա սակայն էջքանի մեր հանրապետության դեկավար վերջին ողջ մնացած գործիչն էր:

Արամ Սերգեյի Փիրուզյանը ծնվել է 1907 թ.-ին Քարվում, նավթահանքերի բանվորի ընտանիքում: Երբ մահանում է հայրը, Փիրուզյան ընտանիքը տեղափոխվում է Ալավերդի, ուր 10-ամյա Արամն ընդունվում է աշխատանքի պղնձահանքերում՝ որպես փականագործի աշակերտ: Հետագայում դառնում է փականագործի օգնական, գործիքագործ-փականագործ: 1929 թ. Մոսկվայում ավարտելով բարձրագույն արհմիութենական դպրոցը, վերադառնում է Ալավերդի, աշխատում հանքերի արհկոմում, լեռնագործ բանվորների արհմիության հանրապետական խորհրդում: 1931-32 թթ. նա Ալավերդու պղնձակոմբինատի տնօրենի օգնականն էր: 1935 թ. ավարտելով Սվերդլովսկի գունավոր մետաղների արդյունաբերական ակադեմիան, սանձնում է Ալավերդու պղնձարջասպային գործարանի տնօրենի պաշտոնը: 1937 թվականի հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին եղել է ՀԿԿ կենտկոմի արդյունաբերության ու տրանսպորտի բաժնի վարիչ, նոյեմբեր ամսին՝ ՀԽՍՀ կառավարության՝ ժողկոմխորհի նախագահի տեղակալ: 1937 թ. նոյեմբերից մինչեւ 1943 թ. հոկտեմբերը վարում է Հայկական ԽՍՀ ժողկոմխորհի նախագահի պաշտոնը: Մեծ աշխատանք է կատարել հատկապես Մեծ հայրենականի առաջին ամիսներին հանրապետության էկոնոմիկան ռազմածաղկաշի կարիքներին վերակազմակերպելու գործում: 1943-48 թթ. Ա. Փիրուզյանը կառավարության փոխնախագահն էր, միաժամանակ 1943-45 թթ.՝ Հայաստանի մշակական ներկայացուցիչը Մոսկվայում, իսկ 1945-48 թթ.՝ ՀԽՍՀ տեղական արդյունաբերության ժողկոմ: 1948-52 թթ. եղել է Հայաստանի նախարարների խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ, միաժամանակ 1950-53 թթ. դեկավարելով սննդարդյունաբերության նախարարությունը: 1953-57 թթ. Ա. Փիրուզյանը ՀԽՍՀ թեթեւ եւ սննդի արդյունաբերության նախարարն էր, սննդամթերքների արդյունաբերության նախարար: 1957-61 թթ.՝ ՀԽՍՀ առեւտրի նախարար: 1961 թ. նա տեղափոխվում է աշխատանքի Մոսկվա եւ Անաստաս Միկոյանի օժանդակությամբ դառնում է ԽՍՀՄ առեւտրական ներկայացուցիչը Հունաստանում: Սկսած 1967 թ. աշխատել է ԽՍՀՄ արդյունաբերության նախարարությունում՝ որպես տեխնիկական խորհրդի փոխնախագահ:

Իր հարուստ կյանքի դրվագներն Ա. Փիրուզյանը շարադրել է բազմաթիվ հուշերում: Ընթերցողների լայն շրջաններում ծանոթ է նրա «Հայկական խոհանոց» գունազարդ գիրքը, որը լույս է տեսել մի քանի հրատարակությամբ եւ պատմում է մեր ազգային ճաշատեսակների, դրանց պատրաստելու եղանակների մասին:

Արամ Փիրուզյանը բնատուր խելքի տեր մարդ էր, հմուտ կազմակերպիչ, կենտրոնից հանրապետության համար սննդի պաշարների ճարպիկ հայթայթող:

Նրա «մատ՞ղ» դիմելածները յուրատեսակ անցաթուղթ էր նախարարական եւ կենտկոմական աշխատասենյակներ մտնելու եւ այնտեղ ազգօգուտ հարցեր լուծելու համար, օգնում էր նաեւ Աբեղյում, ուր նա իրեն դրսեւորեց իբրեւ արտաքին առեւտրի հաջ գիտակ: 1937-54 թթ. եղել է ԽՍՀՄ, 1938-61 թթ.՝ ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր:

Հանգուցյալի որդին՝ Լեւ Փիրուզյանը՝ հայտնի կենսաֆիզիկոս է, Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի անդամ:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԵՎՈՆՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Հայ գործարարները ճենովա են հրավիրվում

Եվրամիության նախաձեռնությամբ կազմակերպվող եվրոդարեճարհաս միջազգային համաժողովը, թերեւս, միտր եւ միջին ճեռնարկությունների դեկավարների մասնակցությամբ հաշվաճարհային ամենահեղինակավոր հանդիպումներից է: Տեղի ունենալով տարին երկու անգամ, այն առանձնահատուկ նշանակություն է ձեռք բերել աշխարհի գործարար էջանների համար, հանի որ համաժողովին իրենց մասնակցությունն են բերում տարբեր երկրների ավելի քան 5000 ճեռներեցներ: Հայաստանի փոքր եւ միջին ճեռնարկությունների դեկավարներին համաժողովի հետ կապող կամուրջը Հայաստանի ճեռներեցության աջակցման կենտրոնն է (ABSC), որը Եվրամիության կողմից լիազորված է աջակցել եւ կազմակերպել Հայաստանի դատվիրակության մասնակցությունը եվրոդարեճարհաշի հանդիպումներին: Համաժողովին հայ ճեռներեցների մասնակցության կարգի մասին խոսելիս, կենտրոնի տնօրեն պրն Խալիկյանը նշեց, որ հայկական ճեռնարկությունները միշտ հոկտեմբերի 20-ը հայտ է ներկայացնում տեղեկացնելով իրենց ճեռնարկության եւ արտադրվող արտադրանքների մասին, որից հետո կենտրոնում կընտրվեն դրանցից 15 առավել հետաքրքրականները: Այնուհետեւ, արդեն ընտրված հայտերն ուղարկվելու են Բելգիա, որտեղ էլ կատարվելու է նրանց գործընկերների ընտրությունը: «Դա ցուցահանդես չէ, այլ գործարար հանդիպումների կազմակերպման ծիշտ եւ հուսալի ճեւ, երբ հաստեղ պայմանագիր ակնկալող կողմերը նախապես տեղեկացված են միմյանց հանդիպման ժամի եւ վայրի մասին: Հայկական կողմը վճարելու է հյուրանոցի եւ սննդի ծախսերը, իսկ ծախսերի մնացած մասը կհոգա եվրամիությունը. նշեց պրն Խալիկյանը: Այս տարի համաժողովը տեղի է ունենալու Իտալիայի Ճենովա քաղաքում, նոյեմբերի 27-29-ը»:

«Արեւմտյան մամուլը մի փոքր չափազանցրել է՝ Հայաստանի վերջին իրադարձությունները յուսաբաննելիս: Այսօր ես այստեղ եմ հրավիրելու հայ գործարարներին, հանի որ ճենովան համաժողովը եզակի հնարավորություն է ընձեռում հանդիպելու ԱՄՆ-ի, Կանադայի, Լատինական Ամերիկայի եւ Հարավարեւելյան Ասիայի երկրների փոքր եւ միջին ճեռնարկությունների դեկավարների հետ: Կուզենայի հատկապես նշել համաժողովում Իտալիայի մասնակցությունը, որը կներկայացնեն թեթեւ եւ սննդի արդյունաբերության, գյուղատնտեսության, մեքենաշինության բնագավառների ավելի քան 500 ճեռնարկություններ», ասաց հայ գործարարների մասնակցության ապահովման կարգակցությամբ Հայաստանում գտնվող կազմակերպիչ կողմի ներկայացուցիչ պրն Բրավոն: Նա նշեց նաեւ, որ շատերի մեջ այն թյուր կարծիքն է ստեղծվել, թե իբր եվրոդական տուկան փակ է եւ վաճառահանող նոր երկրների մուտքն այնտեղ անհնար է, սակայն դա այդդես չէ, եւ «Եվրոդայի տուկաների դռները միշտ բաց են էժան եւ որակով ադրանքների համար»: Այդ առումով նա հատկապես կարեւորեց հայկական գյուղմթերքների հնարավոր մուտքը եվրոդա. «Հայաստանում հիանալի ջրգեր են աճում, իսկ Իտալիան դրանց վերամշակման եւ վաճառքի տեսանկյունից նշվեցին «էրեքուսի» տրիկոտաժի միավորումը եւ «Կոտայ-կոոպ» կոոպիկի ֆաբրիկան:

Քանի որ պրն Բրավոն հետաքրքրվում էր Հայաստանի ներքին կյանքով եւ իր անքաթույց շահագրգռվածությունն էր արտահայտում երկրի խաղաղական կայունացմամբ (ի դեպ, նա նշեց, որ նույնիսկ խաղաղական կայունությամբ այնքան չփայլող երկրներում էլ, ինչպես օրինակ, Սերբիայում, նա կարողացել է հետաքրքիր գործընկերներ գտնել), ապա, օգտվելով առիթից, «Ազգի» թղթակիցն էլ չթաքցրեց իր հետաքրքրությունն Իտալիայի վերջին իրադարձությունների վերաբերյալ՝ ցանկանալով ծանոթանալ պրն Բրավոյի վերաբերմունքին ինքնակոչ Պադանիայի հանրապետության եւ նրա դեկավար Ումբերտո Բոսիի մասին: «Պադանիայի կեղծ հանրապետության հռչակումը Իտալիայի կառավարության վրա սոսկ խաղաղական ճնշման մի միջոց է՝ իջեցնելու հարկերը, ուշադրությունը բեւեռելու սոցիալական պրոբլեմների վրա: Սակայն, ցավոք, որոշ անձինք ցանկանում են դա օգտագործել իրենց շահերի համար, որն իսկապես վտանգավոր է»:

ԱՐՄԵՆ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

Հայաստանյան կազմակերպությունը՝ Ռուստավում ապրող երեխաներին

Անցյալ օր Երեւանում Ռուսաստանի Դաշնության դեսպանատան հետախուզական հինգ ՈՒԱԶ-ներ վերադարձրեցին Ռուստավ: Ինչպես հայտնի է, Ռուստավում տեղի ունեցած մահապատժի կատակցությամբ, երբ ընդհարվել էին գնացքն ու երեխաներ տանող ավտոբուսը:

Եվ ահա, այդ հատարակական կազմակերպության ներկայացուցիչները նկել են մի արկղ նվեր, տաք հագուստեղեն, մանկական գրքեր, խնդրում են ուղարկել վերից հատկով վերքված երեխաներին:

Մենք գիտենք, թե ինչ բան է երեխայի մահը, մենք նման դժբախտություն ապրեցինք 1988 թ. երկրաշարժի ժամանակ, ՌԴ դեսպան Անդրեյ Ռոմանովի հետ հանդիպելիս առաջ մեր պատասխանատուներից Գոհարա Շահինյանը: Այսօր մենք վստացած ենք Ռուստավում դատահած դժբախտության կատակցությամբ:

Ինչպես դատմեց տիկին Գ. Շահինյանը, «Ժողովրդավարություն» միությունը հիմնադրվել է մեկուկես տարի առաջ, թեեւ նրա անդամները ծանոթ են ու համագործակցում են 1988 թ. ի վեր: Միության գործունեության հիմքում ստարքերայ ծրագրեր են, որ իրականացվում են դայմանագրային հիմունքներով, արհեստավարժ մասնագետների ջանքերով:

Այժմ «Ժողովրդավարություն» տղագրության է դատրաստում Հայաստանի խաղաղական կոալակցությունների մասին տեղեկություններ դարունակող ժողովածու: Կատարել են հետաքրքրություն այն երեխաների մասին, որոնք կարող են ներքաշվել հեռանին մի ջարար: Օրինակ, երեխաներ գնում են մանկատներից, գալիս Հարավ եւ չեն կարող չառնչվել այդ վտանգին: Շարունակեց Գ. Շահինյանը:

Կազմակերպությունը մտադրվել է կազմակերպության ներկայացուցիչներին «Դուք չարտարապետ օգտակար գործեր եք անում», ասաց նա: Ս. Ռոմանովը արտահայտեց շնորհակալություն միությանը նվերի համար: Նա հավատացրեց, որ մոտ օրերս այն կդարձվի Ռուստավ եւ կհասցնվի տուժած երեխաներին:

Տ. Լ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակչության 9 տարի
Հրատարակիչ եւ հրատարակչի
«Ազգ» թերթի խմբագրի խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@armenia.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային
ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յուրաքանչյուր պատասխանատվություն հրատարակչի վրա է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ազգային

«Ազգի» երեկվա համարում լույս է տեսել Հայաստանի Քրիստոնեա-դեմոկրատական միության նախագահ, Ազգային ժողովի պատգամավոր Ազաս Առաքելյանի «Ընդդիմությունն չպետք է ճգանակի հակադեմոկրատական» խորագրով հարցազրույցը: Երբ պրն Առաքելյանը չհանդիսանար «Հանուրդ»-ության խորհրդարանական միավորման մաս կազմող կուսակցություններից

անհրաժեշտության մերժման:

Երկրորդ, ի՞նչ է իրենից ներկայացնում ներկա ընդդիմության «հակադեմոկրատականությունը» իբրև թե հատատող փաստարկը: Մի՞թե միայն Վազգեն Մանուկյանը, Պարույր Հայրիկյանը կամ դաշնակցությունն էին «ԽՍՀՄ բ հայկայող հաղթական գործիչներ» կամ ժամբ: Ոչ «Ղարաբաղ» կոմիտեն, իր այսօրվա պատակելված ու բռնամոցված անդամներով, այդպես չէ՞ր

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Իշխանություն՝ չպետք է նսանակի... պետականություն

մեկի դեկավարը, իսկ չէի համարի անդրադառնալ այդ հարցադրույցին: Սակայն տվյալ հանգամանքը մտավախություն է առաջացնում, որ այն տրամադրություններ, որ արտահայտված են այստեղ, կարող են բնորոշ լինել ողջ միավորման համար, իսկ դրանք, pus իս, առնվազն վիճահարույց են, երբ չասեմ ողղակի վտանգավոր: Հետևաբար իմ դարձը եմ համարում հանդես գալ ստորև բերադրված բանավիճային պատասխանով, ձգտելով հակադրվել հիշյալ հարցազրույցում արծարծված դրույթներին, որոնցի կարողացածիս ու հասկացածիս չափով հետ դրանեմ իշխանություններին ու նրանց տատատող ուժերին իմ պատկերացմամբ միանգամայն սխալ հայեցից, որոնք կարող են խիստ անցանկալի հետեւանքներ ունենալ ու նույնիսկ աղետալի արդյունքների հանգեցնել:

Ի՞նչ նկատի ունեմ:

Պրն Առաքելյանը դնդում է, թե ներկայիս ընդդիմությունը «անախորոնիզմ է, որովհետև հակառեակական է»: Իբրև իր այս մտի «հիմնավորում» նա հայտարարում է, թե «ընդդիմության առաջնորդները տարիներ բառնական ձեռավորվել են որպես հակառեակական ընդդիմություն: Նրանք ԽՍՀՄ հայկայող հաղթական գործիչներ էին: Այլ գործ նրանք չեն կարող անել, այլ բնագավառներում նրանք անհնարելի են»:

Այստեղից «անախորոնիզմ» համարվող այդ ընդդիմության դեմ խոտություններ կիրառելու, փաստորեն ոչնչացնելու կեցվածքը, որի մեջ որն Առաքելյանը ոչ մի վատ բան չի տեսնում, հանգի չպետք է վախենալ, թե խոտությունները կբերեն ընդդիմության ոչնչացմանը»: Ոչի՞նչ, հրաժարակի վրա եղած անձինք կհետևանան, «նոր ժամանակի համար» կհաստանանա «նոր ձեի ընդդիմություն, որը չի լինի հակառեակական, այլ կնոչանա պետականության ամրապնդմանն ու զարգացմանը»:

Այս ամենը կորձանարար նոզորություն է:

Նախ, մեր ընդդիմությանը «հակառեական» համարելը միանգամայն անընդունելի է: Սա մի շատ մեծ թյուրիմացության արդյունք է, որ գալիս է նախորդ վարչակարգից, իրրև տխուր ժառանգություն, երբ նույնացվում էին պետությունն ու իշխանությունները: Երբեք, ոչ մի պետության մեջ, եթե այդ պետությունը ղեմոկրատ է եւ ոչ բռնակալական, պետության կամ պետականության այրելիսի ընդունում չի եղել: Պետությունն ու իշխանությունները բնավ նույն բանը չեն: Իշխանության դեմ հանդես գալը, առավել եւս բռնությունների միջոցով իշխանություններին փոփոխությանը հասնելու ձգտումը պետության դեմ ուղղված ոճագործություն ներկայացնելը բոլորովին ընդունելի չէ Հայաստանյան ընդդիմությունը երբեք չի ձգտել պետական կարգի փոփոխության, պետության իրեն ազգի կազմակերպման բարձրագույն ձեի, միության, անկախ պետականության անհրաժեշտության մերժման:

Երկրորդ, ի՞նչ է իրենից ներկայացնում ներկա ընդդիմության «հակապետականությունը» իբրև թե հատատող փաստարկը: Մի՞թե միայն Վազգեն Մանուկյանը, Պարույր Հայրիկյանը կամ դաշնակցությունն էին «ԽՍՀՄ բ հայկայող հաղթական գործիչներ» կամ ժամբ: Ոչը «Ղարաբաղ» կոմիտեն, իր այսօրվա պատակելված ու բռնամոցված անդամներով, այդպես չէ՞ր

դեղու նրանց միասնական գործողություններին, չկարողացան լիակատար հակողության տակ պահել իրադրությունը: Սեպտեմբերի 25-ը միայն ընդդիմության մեղքը չէ, նաեւ իշխանական այն օղակների մեղքն է, ովքեր անկարող գտնվելով բոլոր դեպքերի անցանկալի զարգացումը, ժամանակին չկանխեցին վերահաս անկարգությունները, աննեղելիորեն ուզացան համարձակ միջոցների դիմելիս: Հարկավոր էր վճռականորեն

ԱՐԵՎԱՍՏՅԱՆ ՍԱՄՈՒԼ

Հոլանդական թերթը հայկական գեղասպանության մասին

Հոլանդիայի ամենամեծ օրաթերթը՝ NRC Handelsblad, օգոստոսի 30-ի իր շաբաթական գրական հավելվածում հինգ մեծ սյունակներով հրատարակել է հայկական գեղասպանությանը նվիրված նկարազարդ մի հոդված, որի համար առիթ էր ծառայել պրոֆ. Վահագն Տատրյանի այդ թեմայի շուրջ վերջերս հրատարակված գրքի գրախոսականը, հաղորդում է «Յուսաջ» օրաթերթն իր սեպտեմբերի 24-ի համարում: Թերթը տեղեկացնում է, որ «Անդրադիժ մնացած ցեղասպանությունը» խորագիրը կրող այդ ծավալուն հոդվածի հեղինակն է Փեթեր Սիմիելսենը, որը թերթի միջազգային լուրերի հատուկ բաժնի խմբագիրն է:

Գրախոսականն ուշագրավ է ոչ միայն իր ծավալով, այլ մանավանդ այն հանգամանքով, որ այդ օրաթերթը համարվում է Ֆրանսիական «Սոնդի» համարժեքը, այն առումով, որ լայն ընդունելության է արժանացած Հոլանդիայի մտավորականների եւ դիվանագիտական շրջանակների կողմից:

Ներկայիս Հարավսլավիայում տեղի ունեցող «էթնիկական մաքրագտումները» մեկնակետ ընդունելով, հեղինակը մատնանշել է, որ այսօրվա ռազային աարքերը հետեւանք են անցյալում գործված նմանատիպ ոճիրների անպատիժ մնալուն: Նա մանրամասն անդրադարձել է հայկական ցեղասպանությանը նախորդած Աբդուլ Համիդի շրջանի եւ Ադանայի հայկական ջարդերի անպատիժ մնացած այլ ոճրագործ աարքերի, որոնց համար բուն ոճրագործների չափ պատասխանատու է համարել նաեւ եվրոպայի մեծ պետությունները:

Հեղինակը հատուկ ուշադրություն է դարձրել Տատրյանի գրքի 19-րդ եւ 20-րդ գլուխներին, որտեղ նկարագրված եւ վերլուծության են ենթարկված իթթիհատականների 1918-ի գարնանն ու ամռանը կատարած ներխուժումները Ռուսահայաստանի եւ 1920-ի աշնանը հեծելականների կազմակերպած հարձակումը նորակազմ Հայաստանի հանրապետության վրա:

Գրախոսականում շոշափվել է նաեւ ցեղասպանությանը Գերմանիայի մեղսակցության հարցը եւ հիշատակվել դեսպան Վանգենհայմի, ծովային կցորդ Հանս Հումանի եւ թուրքական զինյալ ուժերի սպայակույտի պետ՝ գերմանացի զորավար Ֆրից Բրոնսարդ ֆոն Շելենդորֆի տխրահռչակ դերերը այդ առնչությամբ: Սակայն, գրախոսականի ամենակարեւոր կետն այն է, որ հոլանդացի հոդվածագիրն այդ բոլոր ցեղասպանական աարքերը համարում է հատակ արատացոլումն այն «ջարդարարական մտայնության», որը յուրահատուկ է օսմանա-թուրքական պետական կառուցվածքին: Ջարդն ու սպանդը այնտեղ միշտ եղել են ազգությունների եւ փոքրամասնությունների հետ ծագած վեճերն ու հակամարտությունները լուծելու ընդհանրացված ձեւեր: Վեր հանելով պրոֆ. Տատրյանի եվրոպական եւ ամերիկյան արխիվներում կատարած սպառիչ պրպտումների արժանիքը եւ դրվատելով նրա մեթոդը, որով գործն ավելի վերլուծական բնույթ է ստացել, հան սոսկ նկարագրական, հոդվածագիրը եզրակացրել է, որ հատորը «բացառիկ արժեք» է ներկայացնում իրենից:

Ա. Ծ.

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Շրջակա միջավայրի աղտոտվածության հսկողությունը իրականացվում է թերացումներով

ՀՀ շրջակա բնական միջավայրի մոնիտորինգի կենտրոններից տեղեկացրին, որ անբավարար ֆինանսավորման, տեխնիկական դժվարությունների եւ լաբորատորիաների տարածային հարցերի լուծման պատճառով ծրագրավորված աշխատանքները կատարվում են թերություններով: Առաջին կիսամյակում օդային ավազանի աղտոտվածության հսկողության դիտարկումներ են իրականացվել Երեւան, Ալավերդի եւ Արարատ քաղաքներում: Տեխնիկական պատճառներով (փոշեկուլի եւ էլեկտրաէներգիայի բացակայություն) Հրազդանում եւ Վանաձորում հաջողություն չի իրականացվել: Կատարված անալիզների թիվը հասնում է 7621-ի: Երեւանում կատարվել են 6325 նմուշների ֆիզիկական եւ մեխանիկական անալիզներ: Ուսումնասիրվել են 13 վնասակար միացությունների (փոշի, ածխածնի օքսիդ, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի օքսիդներ, լուծվող սուլֆատներ եւ այլն) խտությունները մթնոլորտում: Փոշու, ածխածնի, ազոտի երկօքսիդի, ֆորմալդեհիդի պարունակություններում սահմանային թույլատրելի խտությունը գերազանցվել է 1,4-4 անգամ:

Ալավերդու մթնոլորտում 1296 նմուշների մեջ ազոտի երկօքսիդի պարունակություններից ուսումնասիրություններից պարզվեց, որ սահմանային թույլատրելի խտությունը գերազանցվել է 1,2-1,4 անգամ (ՍՀԽ-0,0085 մգ/խոր մ):

Արարատում փոշեկուլի բացակայության պատճառով մինչեւ հունիս ամիսը դիտարկումներ չեն կատարվել: Առաջին կիսամյակում կատարված 35 նմուշի անալիզները ցույց են տվել, որ ցեմենտի փոշու պարունակությունը ՍՀԽ-ը գերազանցել է 6-ով անգամ:

Ընդհանուր առմամբ, հանրապետության օդային ավազանի աղտոտվածությունը արդյունաբերական ձեռնարկությունների արտանետումների պակասեցման հետ նվազել է: Այդեն տրազրվել է 1995 թվականի «ՀՀ տարածքում օդային ավազանի աղտոտվածության վիճակի ամփոփագիրը» եւ «ՀՀ տարածքում մակերեսային ջրերի որակի տարեգիրը»: Կազմվել են առիթ եւ մայիս ամիսներին «ՀՀ տարածքում բնական միջավայրի աղտոտվածության մասին» տեղեկագրերը: Հանրապետության 21 հիմնարկ-ձեռնարկության, որ ներկայացված պահանջագրերի, տրամադրվել են տեղեկանքներ ֆոնային աղտոտվածության մասին: Շարունակվում են Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային ավազանի 1988-92 թթ. ֆոնային խտությունների հաշվարկման աշխատանքները:

Ինչ վերաբերում է հանրապետության մակերեսային ջրերի որակին, արդա ուսումնասիրություններ են կատարվել Հրազդան, Սեւջուր, Քասախ, Մարմարիկ, Գեղամ, Գորիսգետ, Արփա, Գեղարոտ եւ Սեւանի ավազանի գետերից եւ Արարատի ջրամբարից ու Երեւանյան լճից վերցված նմուշներով (84 նմուշ, 1848 անալիզ): Ուսումնասիրվող 22 միացություններից գերազանցվել են միայն նիտրիտների, ամոնիումի իոնների եւ որոնի հանակությունները: Այսպես օրինակ, Հրազդան գետում (Դեմիրչի գյուղից ներքեւ) նիտրատների հանակությունը թույլատրելի նորմաները գերազանցել է 5, Արարատի ջրամբարում՝ 7, Սեւջուր գետում՝ 4-5, Արփա, Գեղամ գետերում եւ Երեւանյան լճում՝ 2-3 անգամ: Ամոնիումի իոնների հանակությունը թույլատրելի նորմաները Հրազդան գետում (գետաբերանի մոտ) գերազանցել են 3, Գեմիրչի գյուղից ներքեւ՝ 10, Գեղամում՝ 9 եւ Երեւանյան լճում՝ 2 անգամ: Պղնձի հանակությունները բոլոր գետերում թույլատրելի նորմաները գերազանցել են 10-15 անգամ:

Չնայած բոլոր դժվարություններին, կենտրոնն անում է ամենայն հնարավորը, շրջակա միջավայրի աղտոտվածության իրական պատկերը ներկայացնելու, իսկ անհրաժեշտության դեպքում կանխատեսելի միջոցառումների իրականացման համար:

ՆԵԼԼԻ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Ամրարած

Մեկ անգամ խաբվածը այլեւս չի խաբվի

Դեռեւս ընտրարավի օրերին Հայաստանի հեռուստակրանը «Իրավունք» ծրագրով հեռարձակեց Ազգային ժողովի պատգամավորներ Ալբերտ Սաֆարյանի եւ կոմունիստ ընկեր Վազգեն Սաֆարյանի հեռուստազրույցը, որը փաստորեն գաղափարական մենակռիվ էր: Երկու Սաֆարյաններ նստել էին դեմ դիմաց տեսակետների ու գաղափարների փոխմեղադրանքներով: Պարադոքսն այն էր այս բախման մեջ, որ երիտասարդ Սաֆարյանը ժարմնավորում էր հին իր դարն ապրած կոմունիստական իրավակարգի գաղափարները, իսկ տարեց Սաֆարյանը հանդես եկավ որպես նոր կերտվող կյանքի գաղափարակիրը: Մինչդեռ, կարծես թե, հակառակը պետք է լիներ: Ինչեւէ:

Կողմերի վեճազրույցից այն տպավորությունն ստացանք, որ երիտասարդ Սաֆարյանը ամեն կերպ քանում էր (դիմելով անգամ առաջացման սոփեստական մեթոդների) հիմնավորել իր դավանած կուսակցության եւ նրա լիդեր, նախագահության թեկնածու ընկեր Սերգեյ Բաղդասարյանի գաղափարների կենսունակությունը, որոնք արտացոլված են նրա պլատֆորմում: Նա, նախ, քանաց ապացուցել, որ ներկա կոմունիստները արմատապես տարբերվում են հներից, ապա բերեց թվերի ու փաստերի մի խմբաթանակ, որոնց միջոցով քանդարար ուզում էր ցույց տալ նախկին կոմունիստ-համայնավարների առավելությունները, նրանց ժամանակվա առյուծների առատությունն ու օրհնակագության թվացյալ բարձրությունը: Վեճի մեջ մրգնված մնացին մի շարք հանգամանքներ:

Առաջինը, ընկեր Սաֆարյանը նախ նեբեց, որ այն ժամանակ կյանքը շերտավորված չէր: Այսինն, չկային հարուստներ ու աղքատներ: Ասել է, թե կուսակցական արտարատի աշխատողները, բարձրաստիճան պետական իշխանավորները, իրավաբանական օրգանների, ուժային կառույցների աշխատողները հավասար էին մյուսներին եւ ապրում էին իրենց «էրզինով»:

Ծիծաղել կարելի է: Չէ՞ որ ողջ աշխարհն էր տեսնում, թե շորթողների այդ բանակը ինչպես էր բալանում, փերանոներով կերակրում էր «հարազատ» բանվոր դասակարգին ու գյուղացիությանը, իսկ իրենք վայելում էին...

Եվ սա կոչվում էր հավասարություն կամ կոմունիստական արդարություն:

Այնուհետեւ ընկ. Սաֆարյանը թվեր է բերում, թե ինչ մասշտաբային չափերով էր ծաղկում խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերությունը: Սակայն լռում էր այն մասին, թե ինչ արվեստներ էին կատարում այդ նույն արդյունաբերության գործառնները, որոնց պրոգրեսիվ ծեւով ամող ոլանային արտադրությունը տիտղոր չափերի թույներ էր արտաենում միջավայր՝ հսկայական վնասներ պատճառում մարդկանց առողջությանը, կրճատում մարդկային կյանքի տեւողությունը: Այդպես էր Քաջարանում, Կիրովականում, Ալավերդիում, Երեւանում, Հրազդանում եւ այլուր, որովհետեւ գործարանները չունեին մաքրիչ սարքեր: Ստացվում էր բարձր արտադրություն, բայց մարդկանց կյանքի ու առողջության կործանման հավելին:

Կրտսեր Սաֆարյանը, ետեւակելով առօրյա դժվարություններ, որոնք անկասկած կան եւ դեռ կշարունակվեն, ամբողջապես մեղադրում էր ներկա իշխանավորներին: Սակայն, դժբախտաբար նա չէր խորանում դրանց պատճառների խորը: Անգամ չէր փորձում պարզաբանել, թե որտեղի՞ց ծագեցին այդ աղետները: Մինչդեռ, եթե հարգելի ընկեր Սաֆարյանը մի հետադարձ հայացք ձգեր դեպի անցյալը, պարզ կնկատեր, որ կյանքի այս խեղվածքի պատճառը կազմում է հենց կոմունիստների կողմից ստեղծված համայնավարության հեռ: Տարիներ շարունակ այդ վիճակը հատնանում է նշած կարգերի «արգանդում»:

Պարզաբանենք միտք: Բազմաթիվ պատճառներից բերեմ միայն մեկը: Հայտնի է, որ նշած դժվարությունները առաջին հերթին այժմ զգալի են խաղաներում, որտեղ կյանքը կտրված լինելով հողից, այսինն գյուղատնտեսությունից, պետք է որ հենվեր միայն արդյունաբերական արտադրության վրա, ուր այսօր չկա: Իսկ երկին վերադարձնել մարդկանց գյուղ եւ այնտեղ ստեղծել արդյունաբերվածքի ադեւային գարգացած տնտեսություն, պարզ է որ դժվար է: Նախ, չկան տեխնիկական այն հնարավորությունները, որ մարդուն անվիլապահես կարեն հողին, եւ երկրորդ, հողից օտարված, խաղաղի դարձած մարդուն միանգամից դժվար է հոգեբանորեն երջել եւ խաղաղության գյուղացի դարձնել:

Իսկ ո՞վ գյուղից էրեց մարդկանց ու բերեց լցրեց խաղաները, երբ ոչ կոմունիստները: Ու ի՞նչ ձեւով կատարեցին այդ «բարեգործությունը»: Ինչպես եղավ, որ Հայաստանը, որ գերազանցապես բարվոք գյուղատնտեսական երկիր էր, վերածվեց արդյունաբերական երկրի, որի հետեւանքով 70 տարվա երկիրը ողողվեց խաղաներով: Ինչպես նյութվեց այդ անհեղաբնակությունը, վտիտ ոտքերի վրա աճեցրին մեծ գյուղ: Ինչո՞ւ մարդիկ փախան գյուղից, լցվեցին խաղաները:

Միանգամից ասենք, որ մարդիկ ոչ թե գյուղից փախան, այլ պարտադրաբար իրենց վզին փաթաթած կոլտնտեսային կարգերից: Շնորհակալով այս պատմությունների մեջ, թե ինչ դաժան միջոցներով ժողովուրդների հայրը իր մոգոնած կոլեկտիվացումը պարտադրեց մարդկանց եւ թե ինչական մարդիկ գոհ գնացին այդ դաժանությանը, ասենք, որ կյանքը շեղվեց իր բնականոն զարգացման ընթացքից ու այսօր 70 տարվա շեղվածքը կրկին բնականոն հուն բերելը եւ դժվար է, եւ ժամանակի հետ կապված գործընթաց է:

Ստացվում է, որ խեղվածքը ստեղծել են հենց իրենք համայնավար կոմունիստները, բայց այսօր մեղավոր են ճանաչվում նոր իշխանությունները, որոնք ջանում են կյանքը բերել իր բնականոն վիճակին: Սինչդեռ նեոկոմունիստները ամեն ջանք ու ծիգ գործադրում են, որ հասարակությանը կրկին հեծն համայնավարության արդեն իսկ հանդված ճանապարհով, կրկին ստեղծել կոլխոզ, կրկին արտադրության արդյունքները խլել արտադրողից ու այն կենտրոնացնել պետության ձեռքում, որն իրեն է դառնում վերջնողն ու բողնողը (եթե տակը մի բան մնում էր, այդ էր արտադրողի բաժինը), նորից պետական ծանր հարկեր... մի խոսքով, նորից սոցիալիզմի ծանր բեռը, բայց եւ նորից տարփողել աշխարհին՝ թե տեսե՛ք, ինչպես է ծաղկում սոցիալիզմը, որի կործանումը պատմական կոպիտ սխալ էր:

Եվ ո՞վ էր տարել այդ «հրապուրիչ» բաստեղծաղը, որն անընդհատ ծափ ու ծիծաղով գովաբանվում էր, բայց իրականում մարդկանց հոգեբանության մեջ ծնում էր մի տարօրինակ անորոշություն: Մարդիկ մտածում էին մի բան, բայց արտահայտում կամ կատարում էին մի այլ բան: Ստեղծվել էր մարդու մի նոր «մոդել»: Նույն մարմնի մեջ գոյանում էր երկու անձ, մեկը՝ ցուցադրական, նվիրված կուսակցության ծրագրին, մյուսը՝ ներին, իսկական, սեփական անձը՝ ընդդեմ այդ նույն ծրագրին: Այս երկփեղկվածության մեջ մարդիկ վար ու վեր էին անում, ափեափ խփվում, որը վերահսկվում էր ամենակարող ՊԱԿ-ի կողմից: Իսկ սա, ոլանային կարգով, անմեղ մարդկանց էում էր դեպի փեալարերը՝ որպես «դասակարգչական» միջոցառում: «Հարազատ» կուսակցությունը մարդկային զանգվածներին ճանկուռտ դարձնելու կուրս էր վերցրել, ըստ որի նրանք մտածելու հարկ չունեին (ինչպիսի՞ հոգացություն), իրենց փոխարեն մտածում էր հարազատ կուսակցությունը, որի առաջնորդները՝ Լենին-Սալինից սկսած մինչեւ Բրեժնեւը, կենդանության օրոք փաստով ծաղկեպսակվում էին, մեռնելուց հետո եզովվում:

Եվ այսօր, կենդանություն տալ այդ տրագիկոմեդիային, առնվազն ագահություն է, ինչպես որ իր խոսքի մեջ հիմնավորեց Խաչիկ Սաֆարյանը, վերջում բարեհոգաբար խորհուրդ տալով՝ «Եկեք, միացեք մեզ, հարգելի կոմունիստներ, որպեսզի միասնաբար կառուցենք մեր ազգային տունը»:

Անդրադառնալով նախագահական ընտրությունների արդեն պատմություն դարձած խոզությունների, նշենք, որ ընդդիմությունը հանրապետության կյանքում տեղի ունեցած անխիթ բոլոր բացասական երեւույթները վերագրելով ներկա նախագահին, փաստորեն մասնեց իր անատոդ նպատակները: «Միայն թե տարվի Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, միայն թե ազատվենք նրանից»: Տպավորություն է ստեղծվում, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը այս 4-5 տարիների ընթացքում ոչ մի ազգօգուտ գործ չի կատարել, այլ միայն հանդել ու ավերել է: Սա առնվազն աղաղակող անարդարություն է, որից ամեն մի ողջամիտ հայ բխեցնում է այն հետեւությունը, որ ընդդիմությունը պայքարեց ոչ թե նախագահի վրիպումների դեմ, այլ նրա անձի, որը կարծում եմ, բարոյական չէ եւ կոպիտ միջամտավորություն է մարդկանց ընտրական իրավունքի իրականացման գործընթացի մեջ:

Ցավալի է, որ ընդդիմության որոշ «հերոսներ» հեռուստակրաններից ու հանրահավաքների ամբիոններից կոչ են անում մեկ գոռում եմ՝ «բե, տեսե՞ք, նախագահը բալանեց մեզ եւ մեր երեխաների աղաղակ» եւ այլն:

Բայց ինչո՞ւ չմտածել, որ մեր նորանկախ հանրապետությունը, որն ընդամենը 4-5 տարեկան է, ինչպես կարող էր բարիքների այդպիսի առատություն ստեղծել, որ փակեր կոմունիստական կարոտախտի «բաղձանքի» դռները:

Իսկ ինչը՝ վաղ գառնան սոցիալիզմը, 70 տարում կարողացա՞վ «բալել» այն անդունդի վրայով, որի մյուս ծայրում երանավետ կոմունիզմն էր, եւ այդպես էլ մնաց «չոլածի» մեջ, ու խորտակվեց:

Իրատես լինենք, խորը նայենք:

Այնպես որ, թե՛ ընկեր Զյուգանովը եւ թե նրա հայ գործընկերները երեսի լավ են գիտակցում, որ կոմունիզմ կառուցել կարելի է միայն բռնությամբ (ինչպես իրենց նախորդները), ճանի որ ոչ մի խելք գլխին մարդ կամովին չի մտնի համայնական հոսի մեջ, լծի տակ դնի վիզը, եթե նրան չբռնանան: Եվ ահա այս այրերը դարձյալ ցանկանում են գործողության մեջ դնել լենինյան-ստալինյան բռնամեքենան, ինչպես եւ նրանց հանրահայտ շորթության մեթոդները: Այսինն, սկզբում գունեղ խոստումների հեղեղով մարդկանց մտցնել «դրախտի» ծանբար, առա երկաթե դուռը փակել:

Այսպես է կառուցվել կոմունիզմը աշխարհի 1/6 մասում եւ, այսպես ասած, սոցերկրներում ու պարզ է, որ չէր կարող արդել:

Վերջացավ տրագիկոմեդիան, ծիծաղն էլ հետը:

Եվ թե ինչի վրա են կառուցելու իրենց հրապուրանքների գայթակղիչ որոգայթները ընկեր կոմունիստները, չի հասկացվում: Չէ՞ որ մեկ անգամ խաբվածը այլեւս չի խաբվի:

Ամփոփելով մեր միտքը ընտրարշավի մասին, ընդգծենք մի անհերքելի ճշմարտություն: Ոչ մի երկիր կախարդական գավազանի հարվածով չի ստեղծվում: Այն ստեղծվում է սերունդների արյամբ ու քրտնքով: Եվ այսօր ընդդիմության մի խանի պարոնները չէին, որ ի զորու էին առաջնորդել մեր ազգային նավը հաճախարհային կյանքի դժվարին հորձանուտներում, այլ դարձյալ նրանք են, ովքեր անցած հինգ տարում պետություն ու բանակ են ստեղծել, դարձել հայրենիքի ու ժողովրդի անվտանգության երաշխավորը: Վերջում ասենք, ազգը այս պահին ևս շրջահայաց եղավ ու ներքափանցելով երեւույթների խորը՝ ճիշտ ընտրություն կատարեց, ասել է, թե չենթարկվեց արկածախնդրական սադրանքների ազդեցությանը, որոնք կարող էին ճակատագրական այնպիսի սխալների հանգեցնել, որոնցին ունեցել ենք մենք մեր պատմության անցյալ ժամանակներում:

ԳՐԻԳՈՐ ՊԱՊՈՅԱՆ
Ազգային ոլեհամալսարանի դոցենտ, հոգեբան, լրագրող

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

Նոյ նահապետի նոր սխրանքը

Ահ նահապետը ոտնաթաղ ամպոտ, մռայլ ամռվի ծանր-ծանր ծրաներ, խնամ զայրացավ, եր ոտ դրեց երկիր: Նա երազել էր տեսնել մի եղեմական աշխարհ, որ բազմացած կլինեն ջրհեղեղից իր փրկած կենդանիները, որ կդիմավորեն գառնուրի մայրը, կովերի բառայը, ծիերի խրխինջը, էշերի... սովանդակ հոտկոտ ձայները, եւ Աստծո գլխագործոց ծարը, դարձյալ իր փրկածը, հնայված այդ հովվերգությամբ, լիալի վայելելիս կլինի դրախտային կյանքը: Բայց տեսավ նվազած, վերացման վտանգի տակ մի կենդանական աշխարհ, որ մարդն էլ գնալով ադքատանում էր Աստծո ղարգնած բնաեռներից:

– Էս ի՞նչ եմ անում, անօրեններ, – կանչակներ էին ցայտում բավ հոնների տակից:

– Սեղմակաճաշարհում է, վեհապատ նահապետ,– լսեց ի պատասխան:

– Դա ի՞նչ է:

– Դա որիվատիզացիա է, տեր, այսինն մորթում ենք, ատկում են, չկանում են:

– Ո՞ւր են կովերի նախնիները, ոչխարների եւ այծերի հոտերը, ծիերի երամակները, որոնց նախնիներին ես իջեցրի Արարատից, որոնք հետո բազմացան ու սփռվեցին երկրով մեկ:

– Սեղմակաճաշարհիվել են, տեր նահապետ, չեն եղել, չկան:

Խոժոռվեց, մռայլվեց նահապետը, ադա սաեղծ գործի ներ տարանքի կատուգմանը: Կատուցեց ինչպես հարկն է, ադա սաեղից ու ծորերից, շոկաններից ու ծմի կոմբինատների բակերից հայտնաբերեց սեղմակաճաշարհումից հրաշքով ողջ մնացած հատուկենս կենդանիներին, երկսեռ տեղավորեց տարանի մեջ, որ «բարեվոխումների» աղետն անցնելուց հետո նվիրի աշխարհին ու մարդկանց՝ ի վայելումն:

Հետո նահապետն անցավ կենդանական աշխարհի մարդկային տեսակին: Սակայն այստեղ դեմ էր նոր վերափոխումի: Ջրհեղեղի ժամանակ նյութական միայն ցեղերի փրկության էր: Բայց դրանից հետո զգալի ժամանակ էր անցել, մարդը գարգացել էր, խիստ փոփոխվել էին հասկացող նրան մյուս կենդանիներից տարբերող հատկանիշները: Մարդը գիտություններ էր ստեղծել, հարստացրել ու հարատեւացրել: Ու ոդեզի չկոչեն այդ բոլորը. Նոյը ոտքից տարանի մեջ վերցնել ֆիզիկոսների, գրողների, հիմիկոսների, գրականագետների, մաթեմատիկոսների, մի խոսքով բոլորից միայն բարձր գարգացած դոկտոր-պրոֆեսորների. ամեն մասնագիտությունից մեկ զույգ, որ հետո նրանց ցեղերը նույնպես բազմանան ու նորից երկրի վրա բարգավաճեն գիտությունները: Նահապետը որոշեց արհեստագետ փոխել հեծողովրդավարացման նոր աշխարհի ոտումնական համակարգը: Այդ նոր աշխարհում վերանում են ճանկաղարտեղները, դողոցները, բոները, ակադեմիկոսները եւ մարդ ադա իրենց ծյուռ ավելորդություններ, որոնք հակայական ծախսեր են դահանջում ոչնությունից: Նոր աշխարհում ամեն ինչ կորոշվի գենոմի գենետիկական հատկանիշներով, ասենք, ֆիզիկոսի ժառանգը ֆիզիկոս է ծնվում, հիմիկոսինը՝ հիմիկոս, ոնց ոչխարից ոչխար է ծնվում, ծիուց ծի: Գիտնականների երեխաները աշխարհ են գալիս առնվազն դոկտորի աստիճանով:

Սակայն նահապետին զարմացրել էր ինն բերած այլմոլորակային բժիշկ-փորձագետի եզրակացությունը: Մարդիկ անասունների նման են դարձել, ասում է նա, ճիշտ է, հայլում են եռելի վերջույթներով եւ ոլանդամում են խոսելու հատկությունը, բայց սովորական անասունների նման ենթարկվում են ամեն ինչի, տանում են բոլոր տեսակի ատրագումները, կորցրել են չարին հակազդելու կարողությունը: Ի՞նչն է պատճառը: Էնբորատոր ուսումնասիրություններից ու հարցաթերթերից դարձել, որ դադարել են մարդկային հիմնական գործունեությամբ աշխատանքով զբաղվելուց: Հայտնի է աշխատանքի դերը կադիլի մարդացման գործում, իսկ արդի հանի տարի չեն աշխատել, եւ տեղի է ունեցել հակառակ գործընթացը: Գիտեն, որ ոդյահայ հայլել սովորելուց ձեռքերն ազատվել են բարդ գործունեության համար, իսկ արդի աոչնի վերջույթներով միայն ձարդի կոչված խաղն են խաղում: Մանրնիկոնների ուղեղները հն սաճման են հն բարկվել, հիշում են միայն ամենաարդ բանաբերը, ոչ էլ կխառնում են «անդանիկների» գործում: Ձամբակարդ կենդանիներին նրանց մոտեցրել է էաոնական բոլոր անհրաժեշտ ադեկները, իսկ հումանիստաոր օգնության մրեր ներից գտնված հանված են այն վիճակներն ու հորմոնները, որոնք անհրաժեշտ են ուղեղի գործունեության համար:

Նոյ նահապետը երկար ձեռով խրեց իր գլխին «վայ իմ գլխին, ջրհեղեղից փրկածս ետից ջարդ է բռնվում: Ամեն ինչ ոդեմ է սկսեն ետից»:

Նահապետը տարանի մեջ աշխատասենեակ բացեց, ուղեկցյին դիտեցին սենյակ ներանկեց, վանդակներ ոոանձնացրեց, որ մարդիկ չխառնվեն ցածրակարգ կենդանիներին, որ նրանցից տարբերվեն ոչ միայն կենցաղով ու սննդով, այլեւ բարձր կարգի բազմածալ ուղեղով, զարգացրեց գործունեության այնպիսի տեսակներ, որ ձեռքերը կատարելագործվեն եւ ետից չվերածվեն առջեւի ոտքերի:

Նահապետի ջանքերը հուսադրող արդյունքներ էին տալիս, մարդիկ վերահսկվում էին, նույնիսկ նրանցից մեկը՝ գրականագետը, աղաղակի մասին հարց տվեց:

– Վեհապատ նահապետ, ե՞րբ ենք դուրս գալու բաց աշխարհ:

– Երբ ժամանակը գա:

– Գիտեմ,– շարունակեց գրական նագետը, երբ գոհերը մաարեն, գա ինն ընկույզի չափ դառնա:

– Դա հիմիար է,– ասաց նահապետը,– մենք դուրս կգանք այն ժամանակ, երբ «ժողովրդավարական բարեփոխումների» հեռ անցնի քսան տարի եւ ավերածությունների վրան գա, եւ դայմաններ ստեղծվեն, որ ամեն առաած գրադի Աստծո կող մից շնորհված իր գործով կարենա բառաչել, շներ հաչեն, մարդիկ աշխատեն:

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՊԱՊՈՅԱՆ

ԱՇԽ

Միջազգային

ՈՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Նախագահի սիրտը

Չորրորդ շաբաթն է, ինչ Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի սրտի վիրահատման թեման մնում է գլխավորը լրատվության զանգվածային միջոցներում. Երբեմն վիրահատության մասին հարցը բժշկականից անցնում է հաղա-

ֆականի, ինչպես դա անում են ռուսաստանյան ընդդիմության ներկայացուցիչները:

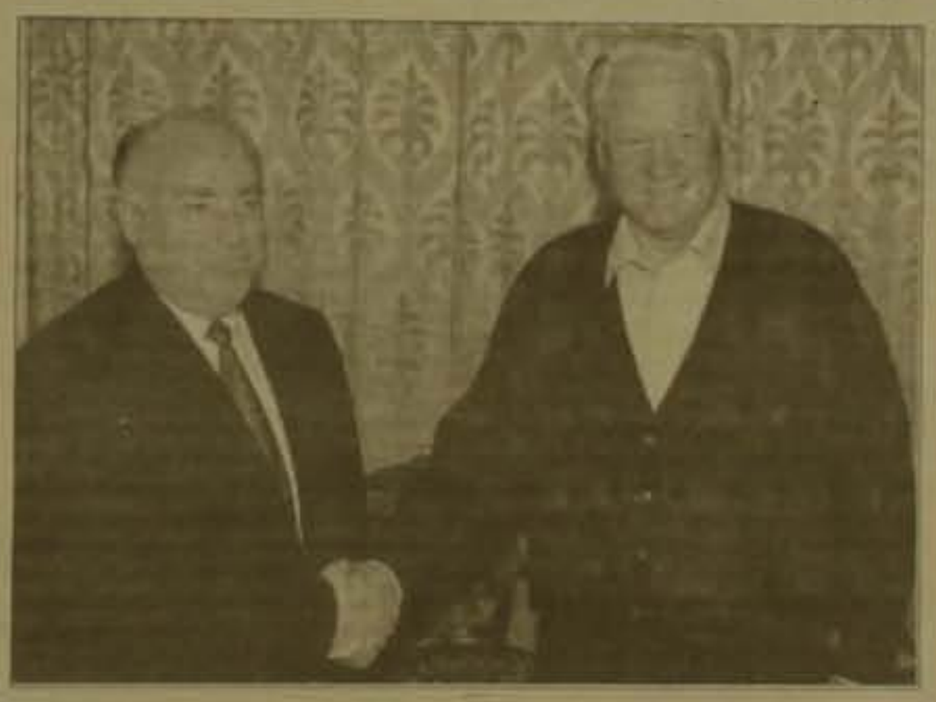

Ելցինի նախագահական ընտրությունների առաջին եւ երկրորդ փուլերի միջեւ: Այդ դահից նա աշխատում է շատ սահմանափակ ժամանակաշրջանում եւ չի ստորագրել ոչ մի փաստաթուղթ: Նրա փոխարեն բոլոր հրամանագրերը եւ կարգադրությունները, իբր, հաստատված ռուսաստանյան լիդերի կողմից, ստորագրում էր նրա վարչակազմի ղեկավար Անատոլի Չուբայսը, օգտագործելով դրոշմը նախագահի ստորագրությամբ: Թեղեւ սրտի վիրահատման անհրաժեշտությունը նախագահին բուժող բժիշկները հերքում են անցյալ տարվա աշնանից, Ելցինին մոտ աղբյուրը հայտնեց, որ վիրաբուժական միջամտությունը միեւնույն ընտրություններ բազմաված էր, համ որ վտանգ կար, որ դարոն Ելցինը կարող էր մահանալ: Բժիշկները խոստովանում են, որ նրա գլխավոր գարկերակներ եւ լյարդը շատ վատ վիճակում են եւ դա որոշ չի տալիս վիրահատման հաջող ավարտ երաշխավորել: Սրտավիրաբուժությունն այժմ ամենամոդայիկ եւ հետաքրքրող բեման է: Եվ այն լուրերը, թե վիրահատությունը կարող է հետաձգվել լյարդի վատ վիճակի պատճառով, միայն ուժեղացրին հասարակական իրարանցումը: «Սրտանոթային վիրաբուժության պատմությունը» միջազգային կոնֆերանսի կոլուարներում, որը վերջերս ավարտվեց Մոսկվայում, առաջին հերթին հետաքրքրում էին Ելցինի առողջության վիճակը: Երբ Ռենաս Ակչուրինին նախագահի հավանական վիրաբույժին, հարցրեցին, թե վիրահատությունը կարո՞ղ է տեղի չունենալ, բժիշկը պատասխանեց «Ոչ, այն միայն կարող է հետաձգվել»: Մի ուրիշ բժիշկ ասաց, որ վիրահատումը կարելի է հետաձգել միայն հիվանդին դրա համար լավ նախապատրաստելու նպատակով:

Սրտաբան Մ. Ազիքյանն ասաց, որ Ելցինին վիճակվեց խորհրդային բարդ երկրում տղամարդ արարողության յուրահանչյուր մանրամասնությունը դառնում է հասարակության սեփականությունը: Ելցինին առաջարկել էր իր սիրտը: Հոգված նախագահը չերմ դատապարտեց ոտարկել Չինաին դա Բոլիվային այդ աննախադեպ խայլի համար եւ, իհարկե, հրաժարվել այդ առաջարկությունից:

Ըստերին, այդ բոլոր նման ընդդիմությունը, շատ է հետաքրքրում, թե նախագահը ո՞ր դահին իր լիազորությունները ժամանակավորապես կհանձնի վարչապետին եւ ե՞րբ դրանք կվերադարձվեն: Կրեմլի աղբյուրները հայտնել են, որ Բորիս Ելցինը, ավելի հավանորեն, կօգտվի Ռեյգանի փորձից, որը վիրահատության նախօրյակին իր լիազորությունները ժամանակավորապես հանձնեց փոխնախագահ Ջորջ Բուշին այդպիսի մանրագրությամբ. «Սկսած այն դահից, երբ ես կենթարկվեմ ցավազրկման...»:

Կրեմլում չեն բացառում, որ Բորիս Ելցինը նախագահական լիազորությունները կհանձնի վիրահատման սեղանին նախնական ճարկով ընդունելը: Առեն դատրաստվող երկրում տղամարդ արարողության յուրահանչյուր մանրամասնությունը դառնում է հասարակության սեփականությունը: Ելցինին առաջարկել էր իր սիրտը: Հոգված նախագահը չերմ դատասխան էր տղարկել Չինաին դա Բոլիվային այդ աննախադեպ խայլի համար եւ, իհարկե, հրաժարվել այդ առաջարկությունից:

Ըստերին, այդ բոլոր նման ընդդիմությունը, շատ է հետաքրքրում, թե նախագահը ո՞ր դահին իր լիազորությունները ժամանակավորապես կհանձնի վարչապետին եւ ե՞րբ դրանք կվերադարձվեն: Կրեմլի աղբյուրները հայտնել են, որ Բորիս Ելցինը, ավելի հավանորեն, կօգտվի Ռեյգանի փորձից, որը վիրահատության նախօրյակին իր լիազորությունները ժամանակավորապես հանձնեց փոխնախագահ Ջորջ Բուշին այդպիսի մանրագրությամբ. «Սկսած այն դահից, երբ ես կենթարկվեմ ցավազրկման...»:

Կրեմլում չեն բացառում, որ Բորիս Ելցինը նախագահական լիազորությունները կհանձնի վիրահատման սեղանին նախնական ճարկով ընդունելը: Առեն դատրաստվող

Հիվանդ նախագահը գնցված էր մի նամակից, որում Օսլայի Բեռնան խոսում էր մի բնակավարանի Ելցինին առաջարկել էր իր սիրտը: Հոգված նախագահը չերմ դատասխան էր տղարկել Չինաին դա Բոլիվային այդ աննախադեպ խայլի համար եւ, իհարկե, հրաժարվել այդ առաջարկությունից:

Ըստերին, այդ բոլոր նման ընդդիմությունը, շատ է հետաքրհրում, թե նախագահը ո՞ր դահին իր լիազորությունները ժամանակավորապես կհանձնի վարչապետին եւ ե՞րբ դրանք կվերադարձվեն: Կրեմլի աղբյուրները հայտնել են, որ Բորիս Ելցինը, ավելի հավանորեն, կօգտվի Ռեյգանի փորձից, որը վիրահատության նախօրյակին իր լիազորությունները ժամանակավորապես հանձնեց փոխնախագահ Ջորջ Բուշին այդպիսի մանրագրությամբ. «Սկսած այն դահից, երբ ես կենթարկվեմ ցավազրկման...»:

Կրեմլում չեն բացառում, որ Բորիս Ելցինը նախագահական լիազորությունները կհանձնի վիրահատման սեղանին նախնական ճարկով ընդունելը: Առեն դատրաստվող

գող երկրում տղամարդ արարողության յուրահանչյուր մանրամասնությունը դառնում է հասարակության սեփականությունը: Ելցինին առաջարկել էր իր սիրտը: Հոգված նախագահը չերմ դատասխան էր տղարկել Չինաին դա Բոլիվային այդ աննախադեպ խայլի համար եւ, իհարկե, հրաժարվել այդ առաջարկությունից:

Ըստերին, այդ բոլոր նման ընդդիմությունը, շատ է հետաքրք

ԱԶԳ

Մշակույթ

«Երիտն թվում է, թե մեր վիճակի անմխիթարությունը թվացյալ է մեզ համար, ռոմփհեռ, ինչպես եռեւաց. մասնավորապես Սիլիտոի մեր գրչեղբայրները, խանդողներ էլ կան, եւ ուզում են այսեղ արժանանալ էն ուշադրությանը եւ նաեւ կարելի է ասել, փառիին, որ արժանանում է էստեղ հայաստանցի գրողը. հայ գրողը. Այսոիսի վերաբերմունք ես նկատեցի մեր գրչեղբոր Շենյանի վերաբերմունքի մեջ եւ սրտեցի էդ վերաբերմունքը. բացման խոսքում առաց ՀԳՄ նախագահ Հրանտ Մաթեւոսյանի Հախվերդյանի «Ինձ իր հետ է տիրում» պատասխանին արժանանալով:

Կամո Տեր-Պետրոսյանը Շենյանի պատմվածքներից մեկն ընթերցեց, ու հատերի համար անծանոթ հեղինակն ինչ-որ չափով ճանաչելի դարձավ:

Այնուհետ Օշին Քեշիշյանը մեր կայացրեց Գրիգոր Շենյան խմբագրին ու լրագրողին: Շենյանի խմբագրած «Նոր կեանքը» հրատարակվում է 78-ից. Լոս Անջելեսում. 52 էջով, ամենատիտղոսված անկախ շաբաթաթերթն է: Տրամանակը 10 հազար է:

«Ամինյրն օբզեռվըր» խմբագիրը Շենյանի լեզուն կծու է, սուր ակռաներով կխայթե: Թերթը չորեքշաբթի է դուրս գալիս, եւ մարդիկ սաում են նայիլ Շենյանն ինչ կգրե:

Պրն Քեշիշյանը բացատրեց, որ թերթի հանդեպ դրսական վերաբերմունքը պայմանավորված է նրա ոդղամտությամբ Հայաստանի ներկա վիճակը տվում է շատ առարկայական, հավասարակշիռ կերպով: Բանախոսը չմոռացավ ներկայացնել, որ Լիբանանում ծնված, Անթիլիասի դպրեվանքում տասնիկ դաստիարակություն ստացած մարդը ոչ միայն լավ

«Երգիծանքի շնորհիվ նրա ստեղծած գրականությունը «չի խվում» հասակին»

Երեկ գրողների միության մեծ դահլիճում հանդիպում էր կազմակերպվել Լոս Անջելեսում տպագրվող «Նոր կեանք» շաբաթաթերթերի խմբագիր, գրող Գրիգոր Շենյանի հետ, որին ներկա էր նաեւ «Արմինյրն օբզեռվըր» խմբագիր Օշին Քեշիշյանը: Ու թեեւ վերջինիս հետ «հանդիպում չէր կազմակերպվել», (ըստ հայտագրի), բայց Օշին Քեշիշյանին ճանաչողները բնականաբար չէին կարող «չբեղվել» նախօրոք սահմանվածից, եւ ելույթ ունեցողներից շատերն վերնագրում «ուղղում» մտցրեցին հանդիպում 2 խմբագրի հետ:

սյանը: Ուրախ եմ նրա կարճ, ստույգ խոսուռնի համար, որ ոչինչ ցանա Սիլիտոիում հետաքրքրություն առաջացնել ան մեր գրողները»:

«Շենյանի գրվածքներից առա իմ ամենասիրելի գրողի երվանդ Օտյանի համը ստույգ կենցաղային բնորոշումներ եւ ստույգ խարակտերներ: Հասկանալու համար, թե ինչ խարակտերներ են դրանք, ոչինչ գիրքը կարդալ, ասաց ոչն Հախվերդյանը, ձեռքն առած գիրքը ցույց տալով ու նշելով, թե 2 տարի առաջ է գիրքը գնել Վանաձորից 10 դրամով: Երբ հասնեմ նորատակիս Շենյան կարդալ...:

Մենք գործ ունենք այսօր տարաղդավոր մարդկանց հետ, եգրափակվեց Արվեստի ինստիտուտի տնօրենը իր իսկ բնութագրմամբ, իր «գրված խոսքի» նյութ դարձնելով մեր «Նոր կեանք» շաբաթաթերթի խմբագիր Գրիգոր Շենյանի, մեր «Արմինյրն օբզեռվըր» խմբագիր Օշին Քեշիշյանի հետ իր մտերիմ ոգիները:

«Հիմա Կամո Տեր-Պետրոսյանը Լեռն Հախվերդյանի անալի խոսքը ոչինչ համոզացնի», ասաց Հրանտ Մաթեւոսյանը կողքին նստած Լեռն Տոյագրվում է երեք լեզվով հայերենի կողքին 4 էջ աճելերեն, 4 էջ ֆրանսերեն: Օշին Քեշիշյանը շեշտեց, որ ԱՄՆ-ում տպագրվող հայկական 9 հրատարակությունից 3 են ինքնաբավ «Արմինյրն օբզեռվըր», «Արմինյրն ոիփորթըր» եւ «Նոր կեանքը»: Վերջինիս նկատմամբ ընթերցողի բուն հետաքրքրությունը բացատրվում է նրանով, որ «ազգի բոլոր երեսներն է ներկայացնում եւ անապատ բերք է», մի հանգամանք էլ Սիլիտոի լավագույն լրագրողներն են տպագրվում այնտեղ Տիգրան Թոսունյաթ, Տիգրան Ոսկունի: Թղթակիցներ ունի Ֆրանսիայում (Սարգիս Պալյան), Եգիպտոսում, Լիբանանում: Ամերիկյան բերթերի նման սա էլ ծանր է, եւ ուռախալի, որ «Նոր կեանքի» բոլոր բաժիններն ընթերցվում են: Քաղաքական նյութերի կողքին բժշկական էջ, կնոջական սյունակ (որ պատրաստում է Ժաննեթ Քասունին), մշակույթի, արվեստի, գրականության բաժին, սպորտ, խաչբառ, հումորներ, այն, ինչ որեւէ բերք ոչխի ունենա, ասաց Օշին Քեշիշյանը: «Թերթում վիճակ չկա, եւ վստահություն է ներշնչում, շեշտեց խմբագիր ու գրող է, այլեւ կազմակերպիչ: «Դրամ հավաքելու մասնավոր վարչության» շնորհիվ հրատարակել է Լեռն Շանթի 2 հատոր, իսկ Հայներադ բանկում դրամագլուխ է բացել Հայաստանի 3-4 մատուռակաի գիրք հրատարակելու համար:

«Այն, ինչ նրա գրականության մեջ ինձ գրավեց, երգիծանքն ու հումորն է: Ընագրությունն իր վաղավ ազդեցությունը թողել է նրա գրականության վրա, բայց սեւ գործ չի արել. երգիծանքի շնորհիվ նրա ստեղծած գրականությունը «չի խվում հասակին», բնութագրեց հայաստանցի գործընկերը «Գրական թերթի» խմբագիր բանաստեղծ Հովհաննես Գրիգորյանը:

Արեմ Հարությունյանն էլ ջերմ արտահայտվեց ամերիկաբնակ 2 խմբագիրների մասին, իսկ մենք, ափսոս, չհասցրինք լսել վերջին ելույթ ունեցողին Գրիգոր Շենյանին, որն ենթադրելի է հոմորախոսոն մի բանավոր դասվածք կհասցներ կիյոսել հենց ամբիոնից: Երեկոն «դժվար» էր վերջանում, օրաթերթի լրագրողին էլ ժամանակն, ավաղ, միշտ չի հերիքում:

Լու. Ք

Երեւանում կրկին հնչեց Արտաշես Քարթալյանի ջազը

«Հայ-ջազ» ասոցիացիայի առաջին միջոցառումը

Հոկտեմբերի 1-ին եւ 2-ին Կինոյի տան դահլիճում հավաքվածներ Արտաշես Քարթալյանի երաժշտության երկրպագուներն էին. հիմնականում երաժիշտներ, բանեկամներ, ընկերներ: Երեւանյան ջազային համերգների մշտական մասնակից եւ մենակատար Մարտին Վարդազարյանը վարուց աղաստված այս համերգը որակեց որպես ընտանեկան տոն ջազի սիրահարների եւ մասնավորապես այդ դահլիճի համար, որ չկային պատահական մարդիկ: Արդեն 6 տարի Միացյալ Նահանգներում ապրող եւ ստեղծագործող Արտաշես Քարթալյանի եւ Երեւանի 2 համերգները նվիրաստեղծ «Հայ-ջազ» ասոցիացիայի անդրանիկ միջոցառումն է, որով ընկերությունը սկսեց իր գործունեությունը: Համերգի մասնակիցներին բաժանված տեղեկությունների թերթիկը ջազի երկրպագուներին առաջարկում է «Հայ-ջազ»-ի տարաբնույթ ծառայությունները ջազային ամենամյա ամսագրեր, պատկերագրեր, «Ինտերնետի» ցանցով աստվածի տեղեկատվություն, գրադարան եւ ձայնադարան: Իսկ ընկերության առաջին նախաձեռնությունն իհարկե խոսում է Երեւանում կրկին հնչեց Արտաշես Քարթալյանի ջազը: Բեմում Քարթալյանի համախոհ երաժիշտների խումբն է. Կամերային թատրոնի ջազ-ծոյակի անդամներ ավետ Ավետիսյանը, հարվածող Արեմ Հյուսեինյանը, հարվածող Արեմ Գրիգորյանը, խոլ Ռոբեն Քարխուրյանին փոխարինում էր Վարդան Առաքելյանը: Ներկայացնելով երաժիշտներին, Մարտին Վարդազարյանը նշեց, որ նրանք մեկ անգամ եւս ապացուցեցին, որ արվեստում եւ, մանավանդ, երաժշտության մեջ ժանր հասկացությունը պայմանական է: Եվ երաժիշտների հենց այս տիպին է, որ հաջողվում է համադրել ազգային եւ համամարդկային արժեքները. որեմն բնավ պատահական չէ Արտաշես Քարթալյանի ոչ հայկական երջանկներում ունեցած հաջողությունը. Ճաջողության ոչ հայկական երջանկների ղանը ընդգծվեց Մարտին Վարդազարյանի խոսքում) եւ նրա 94 թ-ի շահած մրցանակը, երբ նրա դասընկերային դիմեսը Միացյալ Նահանգներում անցկացված կոմպոզիտորների մրցույթում ստացավ առաջին մրցանակը: Ինքը Արտաշես Քարթալյանը, իր կյանքում պատահականությունների եւ օրինաչափությունների սահմանագիծը չի տարանջատում եւ ավելի հանկված է համարելու, որ «այդպես դասավորվեց կյանքը»: Երեւանի Ռուսական Միխոյան երաժշտական ուսումնարանում, արդ Կոմիտաս դեպարանի կոնսերվատորիայում եւ հետո արդեն ամերիկահայոց ուսանելու տարիներին եւ անգամ այն ժամանակ, երբ հաճախոնների իր խմբով հայտնվեց Կամերային թատրոնի ստեղծագործական կազմում եւ ոտեզավ իր ինկնդիրն ու իր երաժշտությունը, նա «չէր էլ նկատում, որ որոշ ժամանակ անց կատրի եւ կրկնության ջազի հայրենիքում»: Խոսելով իր կյանքում իմպրովիզացիայի ունեցած դերի մասին, նշում է, որ յուրաքանչյուր մարդու կյանքում այն հսկայական դեր ունի համոզված է, որ շատ ավելի դժվար է արվեստում մեծ տեղ եւ նշանակություն տալ իմպրովիզացիաներին: Այժմ համերգային կատարումները, ձայնագրություններն ու ստուդիական աշխատանքները համատեղում է մանկավարժական աշխատանքի հետ. դասավանդում է Վայնե Բարումյանի ղեկավարած երաժշտանոցում: Ամերիկյան արդելակերտի դպահանջներին «համաձայն, փորձում է համատեղել բիզնեսը եւ արվեստը, ճանի որ ուզում է, որ աշխատանքը միաժամանակ նաեւ հաճույք լինի իր համար: Քաղում կոսեր չունի, բայց ունի բազմաթիվ սիրած երաժիշտներ, որոնց անուններն չթվարկեց ոչարզապես խնայելով ժամանակը: Նախադասությամբ է ջազային նոր ստեղծագործություններով լազերային սկավառակի ձայնագրությունը եւ հույս ունի, որ առաջիկա 6 ամիսների ընթացքում այն հաճելի անակնկալ կլինի իր արվեստի երկրպագուների համար: Իսկ ամենամեծ անակնկալն, անշուշտ, ընդարձակ համերգային ծրագիրն է, որում ներկայացված օրիգինալ կոմպոզիցիաների կենդանի հնչողությունը եւ կատարման վարպետությունը դեռ երկար կմնան ոդեւ հաճելի հուշ եւ բավարարվածություն Քարթալյանի երկօրյա համերգներից:

ՆԱՐՆԵ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Փիլհարմոնիկի առաջիկա համերգը՝ Գերմանիայի վերամիավորմանը

Ավետ Տերտերյանի սիմֆոնիաները CD-ով՝ նոյեմբերին

Հայաստանի Փիլհարմոնիկ նվագախումբը հոկտեմբերի 6-ի իր համերգը նվիրում է Գերմանիայի վերամիավորման օրվան: Համերգը հովանավորվելու է Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանատան կողմից:

ՀՅՆ-ի առաջիկա համերգների մասին խոսելով, Փիլհարմոնիկի տնօրեն Գեւորգ Ավետիսյանը տեղեկացրեց, որ մեծ դահլիճում ելույթ կունենա ժան Տեր-Մերկերյանը, կնվագի ամերիկաբնակ 75-ամյա կոմպոզիտոր Վազգեն Սուրադյանի հոբելյանական երեկոն, կհնչեն նրա սրճգի, հոբոյի, ջեխորի կոնցերտները, կկատարվի Առաջին սիմֆոնիան: Այնուհետ կնվագի Էդվարդ Միրզոյանի հոբելյանական երեկոն, որի ժամանակ կհնչեն կոմպոզիտորի լավագույն ստեղծագործությունները: Նոյեմբերի 3-ին երեւան կժամանի Ռոլանդ Ծայգիցերը՝ հատուկ նոտաակով: Առաջին անգամ լազերային սկավառակի վրա ձայնագրվելու են հայ հանճարեղ կոմպոզիտոր Ավետ Տերտերյանի 4-րդ եւ 7-րդ սիմֆոնիաները, որոնք վաճառքի են հանվելու նոյեմբերյում: Տերտերյանի 9-ը սիմֆոնիաներից 4-ն արդեն ձայնագրված կլինեն CD-ի վրա (2-ը Լորիս Ճգնավորյանի դեկավարությամբ, 2-ը՝ Ռոլանդ Ծայգիցերի), ինչը կնդասի հաջորդ տարի Գրաց Ֆաղամում Տերտերյանին նվիրված միջազգային երաժշտական փառատոն կազմակերպելուն: Փառատոնի ընթացքում հույս ունենք կինչեն Ավետ Տերտերյանի բոլոր սիմֆոնիաները, ասաց Փիլհարմոնիկի տնօրենը:

Հակոբ Օշականի ստեղծագործությունը 2-օրյա գրական աուդիտի նյութ

ՀՀ ԳԱԱ Աբեղյան գրականության ինստիտուտը 2-օրյա (հոկտեմբերի 3-ին եւ 4-ին) գրական աուդիտ է հրավիրում Հակոբ Օշականի ստեղծագործությանը նվիրված: Ինստիտուտի դահլիճում անցկացվող աուդիտները սկսվելու են ժամը 12-ին, բացման խոսք կասի էդվարդ Ջրբաշյանը, կմասնակցեն Գրիգոր Շահինյանը («Մուտ օշականյան աշխարհ»), Սերգեյ Սահինյանը («Զարթոնքի սերունդը Օշականի գնահատմամբ»), Ազատ Եղիազարյանը («Շարքնց եւ Օշական»), Սուրեն Դանիելյանը («Սեռի խնդիրը Օշականի «Ճակոտուկ» վեպում»), Վահե Օշականը («Օշական երեւույթը»), Վլադիմիր Կիրակոսյանը («Օշականը ինքնատես»), Շուշիկ Տատևոսեյանը («Քանի մը գիծ Օշականի «Սնացորդաց» վեպեն»), Աբգար Ափինյանը («Հակոբ Օշականը եւ Վահան Թեքեյանի գնահատման մի քանի հարցեր»), Գրիգոր Հակոբյանը («Սուրեն Պարթեյանը արբազնացյալ կաթոփնարանում»):

Կյանքը բաղկացած չէ սեւ եւ սպիտակ գույներից

Գտնում են «Ոգնու» խմբագրությունում հավաքված լրագրողները

Երեկ հանրապետության գլխավոր ոգնու՝ Արամայիս Սահակյանի հրավերով խմբագրությունում հյուրընկալվել էին մի շարք թերթերի ներկայացուցիչներ՝ զրուցելու մեր կյանքում առկա «ամենասուր եւ ամենածիծաղելի» երեւույթների, իրավիճակների շուրջ, կարծիքներ փոխանակելու իրենց, նաեւ ժողովրդին հուզող հարցերի ու դեպքերի մասին: Այստեղ էին լրագրողներ Արամ Մկրտչյանն «Առավոտից», Արեւակ Ճաղարյանը «Հայաստանից», Արթուր Դարագյոզյանը «Հայաստանի Հանրապետությունից», Վաղիմ Ջաղեբյանը «Ռեսպուբլիկա Արմենիա»-ից, Վահագն Սուրաղյանը «Ֆօնֆօնից», տողերիս հեղինակը, հասկանալի է, «Ազգից», ծաղրանկարիչներ Արզոն «Հայից», Նաիրա Ահարոնյանը «Ֆօնֆօնից» (զբաղվում է նաեւ բերթի ծեւավորմամբ), որոնք չափավոր հաղաքականացված, անկաշկանդ մթնոլորտում իրենց նկատառումները հայտնեցին տարբեր խնդիրների վերաբերյալ, չշրջանցելով նաեւ «սուր անկյունները» (ներառյալ վերջին ցավալի իրադարձությունները): Չնայած տարբեր մոտեցումներին, յուրաքանչյուր խոսնության ներկայացուցիչները (եթե կարելի է այդպես ասել) համակարծիք էին մի հարցում. աշխարհը բաղկացած չէ սեւ եւ սպիտակ գույներից, ժողովուրդը՝ հակամարտ բանակներից, եւ լրագրողի, մամուլի խնդիրն է ներկայացնել կյանքի բազմագունությունը, նաեւ... ծիծաղի դիրերից:

ԱՐԱԲԻԱ ՊԱՊՈՒՅԱՆ

«21-րդ դարի ամենաանշանակալի նկարիչներից մեկը»

Այսոիես են գնահատել արվեստի ննդասեներն ամերիկահայ նկարիչ Վազգեն Գալայջյանին, որը երկար տարիներ ուսումնասիրելով արեւելյան փիլիսոփայությունն ընդհանրապես, եւ Զեն բուդդիզմն ու ճապոնական գեղագրությունը՝ մասնավորապես, գտնում է, որ տարբեր ժամանակների միջեւ յուրահատուկ հարազատություն եւ հոգեկան կապ գոյություն ունի:

«Խորհրդածություններ» ընդհանուր խորագիրը կրող նրա նկարների ցուցահանդեսը, ըստ «Արմինյրն Միրըր Սիթեթյոյըր» թերթի սեպտեմբերի 14-ի համարի տեղեկության, պետք է բացվի Նյու Յորքի «Քասթ Այրըն» պատկերասրահում, հոկտեմբերի 26-ին: Այն գործելու է մինչեւ նոյեմբերի 14-ը:

«Նա մեզ պարգեւում է ոչ թե սոսկ նկարներ, այլ դիտարժան եւ երկար մտորումների տեղիք տվող արժեքավոր կտավներ», գրել են նրա արվեստին ծանոթ ննդասերները:

Ինքն իր մասին նշել է. «Աշխատանքներս իմ կյանքի անբակտելի, խոսք անձնական մասն են կազմում: Դրանցում պար են բոնել անձնական էությունս ու հոգեւոր հավատարմությունս: Ծնվել եմ Հալեպում (Սիրիա), 1956 թվին, սովորել է տեղի Սարյան գեղարվեստի ակադեմիայում, որից հետո բակալավրի աստիճան ստացել Նյու Յորքի Պրատ ինստիտուտում:

Ամուսնացած է, ունի երկու դուստր:

Ա. Ծ.

Յայտարարություն

Խ. Աբովյան հայկական պետական մանկավարժական ինստիտուտի մշակույթի ֆակուլտետը խոր կսկիծով հայտնում է երաժշտության ասիրների դոցենտ

ՌՈՒԲԵՆ ՂԱԶԱՐՑԱՆԻ

մահը եւ ցավակցում հանգուցյալի հարազատներին:

ԱՇԽ

Մարզական

ԵՐԵՎԱՆ-96

Հայաստանի տղամարդկանց առաջին հավաքականը՝ վերջնականապես 5-րդ տեղում

ՍՈՒՐԲՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ. Երեկ մարզահամերգային համալիրի համերգային դահլիճում տեղի ունեցավ շախմատի երեսանյան համաբնարհային 32-րդ օլիմպիադայի փակման հանդիսավոր արարողությունը, որին ներկա էին ՀՀ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը, անվտանգության նախարար Սեժ Սարգսյանը, մշակույթի, երիտասարդության եւ սպորտի նախարար Հակոբ Մովսեսը, ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը, աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը եւ ուրիշներ: Օլիմպիադայում աչքի բերած թիմերին ու շախմատիստներին հանձնվեցին մրցանակներ: Շախմատիստների անունից կարճ ելույթ ունեցավ Գարրի Կասպարովը, որը շնորհակալություն հայտնելով, ընդգծեց, որ երեսանյան օլիմպիադան կազմակերպված էր ամենաբարձր մակարդակով:

Թիմերի գործակիցներն հաշվարկվելուց հետո հանդիսավոր միջոցառմանը ներկայացվեցին վերջնական հաղթողները: Ինչպես հայտնի է, Հայաստանի առաջին հնդամյակի, Բոսնիա եւ Հերցեգովինայի տղամարդկանց հավաքականները վաստակել էին 33,5 ավտոմիավոր: Բոհեղյալի գործակիցներով Հայաստանի հավաքականը գրավեց ոսկեզօծ 5-րդ տեղը, որն իրավունք է տալիս առանց ընտրական մրցաշարերի մասնակցել աշխարհի բլիցային առաջնություններին:

Ահա տղամարդկանց մրցաշարի ամենավերջին աղյուսակում առաջին 12 տեղ գրաված թիմերը.

	Մ	Բուհ.
1. Ռուսաստան	38,5	451,5
2. Ուկրաինա	35	442,0
3. ԱՄՆ	34	448,0
4. Անգլիա	34	447,5
5. Հայաստան-1	33,5	452,0
6. Իսրայել	33,5	451,5
7. Բոսնիա Հերցեգով.	33,5	439,5
8. Վրաստան	33	446,0
9. Բուլղարիա	33	443,0
10. Գերմանիա	33	440,0
11. Հնդկաստան	33	434,0
12. Իսլանդիա	33	426,5

Հայաստանի տղամարդկանց 3-րդ հավաքականը 30 միավորով գրավեց 42. իսկ 2-րդ հավաքականը 28,5 միավորով 30-րդ տեղը:

Կանանց մրցաշարի ամենավերջին աղյուսակի 12 մասնակիցները.

	Մ	Բուհ.
1. Վրաստան	30.0	349.5
2. Չինաստան	28.5	347.0
3. Ռուսաստան	28.5	345.5
4. Ուկրաինա	26.5	348.5
5. Հունգարիան	26.0	349.0
6. Ռումինիա	25.5	348.0
7. Իսրայել	25.0	343.0
8. Նազախստան	24.5	340.5
9. Լեհաստան	24.5	339.5
10. Անգլիա	24.0	346.0
11. Հնդկաստան	24.0	309.5
12. Չեխիա	24.0	305.5

Հայաստանի կանանց առաջին հավաքականը 23.5 միավորով գրավեց 20-րդ, իսկ երկրորդ հավաքականը 22.5 միավորով 29-րդ տեղը:

Ութ տղամարդկանց եւ քի կանանց մրցաշարերում բոլոր հավաքականներն բաժանվել էին 5 խմբերի: Յուրաքանչյուրում առաջին 3 տեղ գրաված հավաքականները փակման հանդիսավոր արարողության ժամանակ արժանացան մրցանակների:

Ահա այդ խմբերի մրցանակակիրները.

Տղամարդկանց մրցաշար

1-ին խումբ

1. Ռուսաստան	38.5
2. Ուկրաինա	35.0
3. ԱՄՆ	34.0

2-րդ խումբ

1. Չինաստան	32.5
2. Արգենտինա	32.5
3. Ուզբեկստան	32.0

3-րդ խումբ

1. Ֆրանսիա	30.5
2. Կոլումբիա	30.0
3. Ինդոնեզիա	29.5

4-րդ խումբ

1. Տաջիկստան	29.0
2. Մալայզիա	27,5
3. ՄԱԿ	27.5

5-րդ խումբ

1. Կիպրոս	25.5
2. Սալվադոր	24.5
3. Նիկարագուա	24.5

Կանանց մրցաշար

1-ին խումբ

1. Վրաստան	30.0
2. Չինաստան	28.5
3. Ռուսաստան	28.5

2-րդ խումբ

1. Չեխիա	24.0
2. Լիտվա	23.5
3. Հունաստան	23.5

3-րդ խումբ

1. Ինդոնեզիա	24.0
2. Հնդկաստան	23.0
3. Սոնդղիա	23.0

4-րդ խումբ

1. Դանիա	21.0
2. Ֆիլիպիններ	20.5
3. Նորվեգիա	20.5

5-րդ խումբ

1. Պարագվայ	19.0
2. Իրլանդիա	19.0
3. Կոլումբի հավասարած	19.0

Կարեն Ասրյանը 5-րդ խաղատախտակի վրա առաջինն է

Հաստ մրցանակների արժանացած բոլոր խաղատախտակների վրա առաջին 3 տեղ գրաված շախմատիստները

Տղամարդկանց մրցաշար

1-ին խաղատախտակ

	Խ	Մ	Տ
1. Մոհամադ Ալ-Մոդիակի (Քաթար)	10	8.0	80.00 %
2. Գարրի Կասպարով (Ռուսաստան)	9	7.0	77.78 %
3. Վասիլի Իվանչուկ (Ուկրաինա)	11	8.5	77.27 %

2-րդ խաղատախտակ

1. Ռիչարդ Ռոբինսոն (Բերմուդներ)	10	8.0	80.00 %
2. Ալեխ Երմոլինսկի (ԱՄՆ)	11	8.0	72.73 %
3. Բրանկո Դամիանովիչ (Հարավսլավ.)	12	8.5	70.83 %

Այս խաղատախտակի վրա Հայաստանի 3-րդ հավաքականի ներկայացուցիչ, միջազգային վարպետ Սերգեյ Գալդեանցը 12 հնարավորից վաստակեց 8 միավոր (66.67 %) եւ գրավեց 6-րդ տեղը:

3-րդ խաղատախտակ

1. Սայդալի Յուդաչեւ (Ուզբեկստան)	14	11.0	78.57 %
2. Սուխարե Շայմիլով (Ղազախստան)	9	7.0	77.78 %
3. Վլադիմիր Մակայ (Կիրգիզիա)	14	10.5	75.00 %

4-րդ խաղատախտակ

1. Մաքեու Սաուներ (Անգլիա)	13	10.5	80.77 %
2. Սուքորնվոնգսաթոն (Թայլանդ)	9	7.0	77.78 %
3. Պյոտր Սվիդլեր (Ռուսաստան)	11	8.5	77.27 %

5-րդ խաղատախտակ

1. Կարեն Ասրյան (Հայաստան-2)	12	10.0	83.33 %
2. Եվգենի Բարեեւ (Ռուսաստան)	10	7.5	75.00 %
3. Տոյլե Նեդեւ (ՆԶՄՀ)	11	8.0	72.73 %

6-րդ խաղատախտակ

1. Ժոֆրեյ Սաթումբի (Ուգանդա)	8	7.5	93.75 %
2. Պավել Պյոլա (Սլովակիա)	8	7.0	87.50 %
3. Ա Մալահի (Իրան)	8	6.5	81.25 %

Այսպիսով, դաշտանի Կարեն Ասրյանը ոչ միայն լավագույն արդյունքը ցույց տվեց Հայաստանի շախմատիստների մեջ, այլեւ ամբողջ օլիմպիադայի մասնակիցների թվում բացառելով 3-րդ ցուցանիշն ունեցող Հիբեցկինին, որ նա գերազանցեց միջազգային վարպետի նորման:

Կանանց մրցաշար.

1-ին խաղատախտակի

1. Մեհրի Օզեզովա (Թուրքմենստան)	12	10.5	87.50 %
2. Ֆիթո Բահուտո (Էկվադոր)	13	9.5	73.08 %
3. Սոֆիա Պոլգար (Հունգարիա)	14	10.0	71.43 %

Այս խաղատախտակի վրա գրավելով 8.5 միավոր (65.38 %) գրավեց 8-րդ տեղը:

2-րդ խաղատախտակ

1. Չեն Ցզյո (Չինաստան)	13	10.0	76.92 %
2. Նանա Իոսելիանի (Վրաստան)	13	10.0	76.92 %
3. Մարիա Դիաս (Անգլիա)	14	10.5	75.00

3-րդ խաղատախտակ

1. Քեթեւան Արախամիա (Վրաստան)	10	8.0	80.00 %
2. Նադեժդա Ռեպրոա (Ուզբեկստան)	12	9.0	75.00 %
3. Օլենա Սեդինա (Ուկրաինա)	13	9.5	73.08 %

Հայաստանի 2-րդ թիմի անդամ Նաիրա Մովսիսյանը 11 հնարավորից 8 միավորով (72.73 %) գրավեց ոսկեզօծ 5-րդ տեղը եւ միաժամանակ լրացրեց միջազգային վարպետի նորման:

4-րդ խաղատախտակ

1. Մարտա Մկրտչյան (Լեհաստան)	7	6.0	85.71 %
2. Օլենա Պիտամ (Իսրայել)	12	9.5	79.17 %
3. Ռախել Պատկուա (Ֆիլիպիններ)	9	6.5	72.22 %

ՀԱՄԱՍԱ

Կիրսան Իլյումժինով. «Ես սիրում եմ շախմատը որպես արվեստի յուրօրինակ տեսակ»

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հոկտեմբերի 2-ին, Երեւանում շախմատի 32-րդ համաբնարհային օլիմպիադայի հանդիսավոր փակումից հետո, տեղի ունեցավ ՖԻԴԵ-ի նրեզիդենտ, Կալմիկիայի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովի մամլո ասուլիսը:

– Պարոն Իլյումժինով, Ձեր միտքերից ո՞րն է Ձեզ համար ամենի կարեւոր:

– Հիմնականը Կալմիկիայի նախագահի պաշտոնն է, իսկ շախմատը հոբբի է: Յուրաքանչյուրն ունի հոբբի եւ դրան որոշակի ժամանակ է նվիրում: Շախմատն օգնում է ինձ որպես հաղթական գործչի: Կալմիկիայում շախմատին ուշադրություն է հատկացվում պետական մակարդակով: Շախմատը օգնում է նաեւ նվազեցնել հանցագործությունը հանրապետությունում: Դրա շնորհիվ Կալմիկիայի ժողովուրդն ավելի բազմագիտակ է:

– Ի՞նչ նպատակով է պատրաստվում Կալմիկիա այցելել Գիդեոն Մաոազոնան:

– Ես նամակ եմ ստացել Մաոազոնայից, գնվելով այստեղ, օլիմպիադայում: Անմիջապես պատասխան եմ ուղարկել նրան, եւ հոկտեմբերի 20-ից Մաոազոնան տիկնոջ Կլաուդիայի եւ երկու դուստրերի հետ մեկ շաբաթով կլինի իմ անձնական հյուրը: Նա պատրաստվում է մեզ մոտ ուսուցողական, ծկնորսության գրաղվել, տանել Կալմիկիայի բնություն: Հիմա դուռ կասեմ. Կիրսանը գրվել է շախմատից եւ անցնում ֆուտբոլի: Բայց դա այդպես չէ: Ես պարզապես պատրաստվում եմ նրան առաջարկել կամ խաղալ մեր բիմում, կամ մարզել այն:

– Դուք ունե՞ք մեր սիրելի խաղացողը նախկին կամ ներկայիս ԽՍՀՄ մասիոնների թվում:

– Ինձ դուր է գալիս Կասպարյանը, պատռում եմ Տիգրան Պետրոսյանի ոճը, իսկ հանճարեղ Բոբի Ֆիշերի նկատմամբ սերը չի կարելի արտահայտել երկու-երեք խոսքով: Ես սիրում եմ շախմատը որպես արվեստի յուրօրինակ տեսակ:

ԲԼԻՑ-ՄՐՑԱՇԱՐ

Վանիկ Ջահարյանը կայծակնային մրցաշարում շահեց 1000 դոլար

ՖԻԴԵ-ի վերջերս ընդունած նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը շախմատի երեսանյան համաբնարհային օլիմպիադայի փակման հանդիսավոր արարողությունից հետո կայծակնային խաղի մրցաշար կազմակերպեց ՖԻԴԵ-ի կոնգրեսի պատգամավորների մասնակցությամբ, որը կոչվեց «ՖԻԴԵ-ի նախագահի մրցանակի մրցաշար» անունը, անձնատուրս սահմանելով 10 հազար դոլար: Կիրսան Իլյումժինովը խոստացավ մրցաշարի հետագայում դարձնել ամենալավ եւ մրցանակային հիմնադրամը հասցնել մինչեւ 100 հազար դոլարի: «Դա հնարավորություն կտա ՖԻԴԵ-ի դեկավարներին ավելի լրջորեն մոտենալ շախմատին եւ դառնալ առաջին դերակատարները խենց երկրներում», ասաց Կիրսան Իլյումժինովը: Նրանց կայացած կայծակնային առաջին մրցաշարում դրամական պարգեւներ էին սահմանված առաջին 10 տեղ գրաված շախմատիստներ: Գալթակղիչ այդ մրցաշարը մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց եւ հավաքեց շուրջ 30 մասնակիցների, որոնց թվում էին նաեւ Հայաստանի երկու ներկայացուցիչներ: օլիմպիադայի կազմկոմիտեի նախագահ, աղյուսի վարպետ Վանիկ Ջահարյանը եւ պատասխանատու Գագիկ Հովհաննիսյանը:

Պայմարն անցիջում էր, եւ տեղ տվողներ, բնականաբար, երեմ գրոսմայստերներն էին Բաբար Քուպրեյին, Ալեխանդր Մաաոնովիչը եւ Սոնյեն Նեեսոն: Մրցաշարն անցկացվեց ելեյցարական մրցակարգով, 9 տուրով: Առաջին տեղի հարցը վճռվեց վերջին տուրում Քուպրեյի եւ Մաաոնովիչի հանդիպման ժամանակ: Հաղթեց Քուպրեյին, որն էլ վաստակեց 8 միավոր առնվազոյով ա ուսաջին մրցանակին (2000 դոլար) 7,5 միավորով 2-րդ տեղ գրավեց Սոնյեն Նեեսոն, 3-րդը Մաաոնովիչն էր (6,5 միավոր): 6 անգամ միասին վաստակելին հատկացված Գեղեցկության չեմպիոն եւ ՀՀ ֆեդերացիայի նախագահ Վանիկ Ջահարյանը: «Վեսնիչարյոչ» շոու շախմատիստներ» ստացան 1000 անգամ դոլար: Գագիկ Հովհաննիսյանը վաստակեց 5 միավոր եւ ստացավ տասնյակ չհասավ:

ՏՈՒՐՆԻՐ

Հայաստանի հավաքականն այսօր մեկնում է Տյուս.Իսլանդիա

Այսօր յարեւարյին ուղերթով Հայաստանի ֆուտբոլի հավաքականը մեկնում է Բելֆաստ: Հյուսիսային Իռլանդիա են մեկնում հետեւյալ ֆուտբոլիստները.

Դարպասապահներ

Արմեն Պետրոսյան («Սիփան», Իրան)
Արմեն Ավագյան («Փյունիկ», Երեւան)

Պաշտպաններ

Սարգիս Հովսեփյան («Փյունիկ», Երեւան)
Սարգիս Հովհաննիսյան («Լոկոմոտիվ», Մոսկվա)
Արամայիս Տոնոյան («Փյունիկ», Երեւան)
Հարություն Վարդանյան («Շիրակ», Գյումրի)
Երվանդ Սուքիասյան («Գավաշլար», Հունաստան)
Վարդան Խալաջյան («Փյունիկ», Երեւան)

Կիսապաշտպաններ

Համլետ Մխիթարյան («Փյունիկ», Երեւան)
Վարդան Մինասյան («Փյունիկ», Երեւան)
Հակոբ Տեր-Պետրոսյան («Արարատ», Երեւան)
Արթուր Պետրոսյան («Շիրակ», Գյումրի)
Ռազմիկ Գրիգորյան («Արարատ», Երեւան)

Հարձակվողներ

Արսեն Ավետիսյան («Փյունիկ», Երեւան)
Վարազդատ Ավետիսյան («Փյունիկ», Երեւան)
Կարապետ Սիմայելյան («[illegible]», Արարատ)
Տիգրան Բեսայան («[illegible]», Երեւան)

Բելֆաստում նրանց դիմավորեցին Հոնան («Ջենիթ», Սանկտ Պետերբուրգ), Պետրոսյան Միքել («Սոնդերյե», Դանիա), Հարությունյան (Վեր Էրիկ Առաքելյան, «Ծենթ», Ֆրանսիա):

Ուեֆայի առաջնության Հյուսիսային Իռլանդիա-Հայաստան հանդիպումը կկայանա [illegible] 5-ին եւ կսկսվի ժ. 15-ին (Երեւանի ժամանակով ժ. 18-ին):

Շար. էջ 8-ին

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ԹԵՐԻԱՆ

Թշնամու կերպարը վերացնելու նախագծեր հայ-ադրբեջանական հանդիպմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ՆԱՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Վաղաբաղյան հանգամարտության գոտում "Global Community" միջազգային կազմակերպության փորձագետների վերջերս աշխատանքի արդյունքը դարձավ նրանց կազմակերպած առաջին հանդիպումը Հայաստանի, ԼՂՀ և Ադրբեջանի ոչ կառավարական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ, որ կայացավ սեպտեմբերին Ժնևում. Համաձեղ աշխատանքի արդյունքում ընդունվեց խաղաղարարական գործընթացում հասարակության լայն խավերի ընդգրկման ու մարդկանց գիտակցության մեջ բնական կերպարի ոչնչացման ուղղված 7 նախագիծ:

Երեք նախագիծ ներկայացրել էր հայկական կողմը: «Վաղաբաղյան հանգամարտության կարգավորման շրջանակում հայ-ադրբեջանական բանակցային գործընթացի մոդելի մշակումը» նախագիծը, որը ենթադրում է զանազան հասանելի ծրագրերի մշակման նախապատրաստում, ինչպես նաև տարածաշրջանային հանգամարտության գոտում հաղթահարման երկխոսության մոնիթորինգ, ներկայացրեց Ազգման շրջանի ուսումնասիրությունների ինստիտուտի տնօրեն Տիգրան Սարգսյանը: Նախագիծն ընդգրկում է փոխգործակցության առաջնահերթ ուղղությունների վերաբերյալ հետազոտական խնդիրների լայն շրջանակ, ինչպիսիք են հակամարտության հասցեատման հաղթահարման ատենկետները, տնտեսական փոխհարաբերությունները, սոցիալ մշակութային շփումները, ընդհանուր բնույթի տնտեսական խնդիրները եւ այլն:

Ընդհանուր հիզիենայի եւ մասնագիտական հիվանդությունների հայկական ԳՀԻ տնօրեն Վլադիմիր Կոզանը հանդես եկավ հետեւյալ հիմնահարցերի ուղղությամբ գիտական համագործակցության մասին ինստիտուտի առաջարկություններով բնակչության զանազան խմբերի առողջության էկոլոգոկախյալ խախտումների ուսումնասիրություն. շրջակա միջավայրի վիճակի հետազոտում եւ աղտոտման հիմնական աղբյուրների բացահայտում. բնակչության տնտեսապես ակտիվ հատվածի հասվածի առողջական վիճակի մոնիթորինգի ծրագրերի մշակում:

Ընդունվածների թվում էր նաեւ ԵՊՀ դասախոս Տաթեւիկ Համբարձումյանի ներկայացրած նախագիծը հանուն խաղաղության հայ-ադրբեջանական երկխոսության մեջ յուրահատուկ մտավորականության ներգրավման եւ կադրերի վերակազմման վերաբերյալ: Նախագիծը ենթադրում է կադրերի վերակազմում Բաքվի, Երեւանի եւ Ստեփանակերտի համալսարանների դասախոսների միջեւ համատեղ գործունեության մեջ ուշիր մասնագիտացման բուհերի ներկայացուցիչների հնարավոր ներգրավվածք:

Բոլոր երեք հանդուրժողականության մասին գրված նախագծերում հասարակական գործունեության համար իննստիտուտների ստեղծման նախագիծ ներկայացրեց Ադրբեջանի ՀՔԱ կոորդինատոր, ԱՀ Սոցիալ-մշակութաբանական կոոպերատիվի փոխնախագահ Արզու Աբդուլլաեւան: Ենթադրվում է հատուկ իրավական պաշտպանության, Ադրբեջանի եւ Հայաստանի գրականության եւ դասագրքերի, հոգեբանության, գիտության ուսումնասիրության ընդհանուր ծրագրի եւ այլն:

ԼՂՀ ներկայացուցիչները առաջարկեցին երկու նախագիծ գնված հանգամարտության գոտի երեխաների համար վերականգնողական կենտրոնի ստեղծում եւ «Աբեղարիր երեխաների աչքերով» գրքի հրատարակություն, որ կարտացոլվի հակամարտության գոտում ապրող երեխաների ստեղծագործությունը: Այս նախագծերը նույնպես ընդունվեցին:

Բոլոր նախագծերը ներկայացվեցին "Global Community"-ի փորձագետներ Սամանթա Շոննենֆելդի, Քրեյգ Բարենսի եւ Լորելլա Քելլիի մասնակցությամբ: Ապրում ընդունվեց նաեւ նախագծերի իրականացման մեխանիզմներ մշակելու, աշխատել հանդուրժողականության հարցերով հասարակական գործիչների ի հայ բնական ուղղությամբ եւ նրանց հետ կապեր հաստատել:

ԱԼԻԱՆՍ ALLIANCE Co. Ltd.

- Օֆսեթային թուղթ ռուլոնով լայն. 84 սմ 68 գր. մ. ֆո. գինը՝ 1 ս – 1370 դոլար. Կանադայի արտադրանք
- Սվարաթուղթ կավճապատված 300 գր. մ. ֆո. թերթերով՝ 70x100 սմ, 1 կգ – 573 դր.
- Սվարաթուղթ կավճապատված 300 գր. մ. ֆո. ռուլոնով՝ լայն. 70 սմ, 1 կգ – 568 դր.

Հասցե՝ Տոլստոյի 9, 35/36
Հեռ. 52 16 00, 58 98 49, 52 93 90

ԱՐԴԻՆԵ ԲԱՆԿ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Կորել է «ԱՐԴԻՆԵ» ՍՊԸ-ի կնիքը եւ դրոշմը: Համարել անվավեր

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Կորել է Ազնավուր Պողոսյանի 24. 06. 1994 թ. տրված թիվ 071158 միջնակարգ կրթության ատեստատը: Համարել անվավեր:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Պահանջվում են ռակյալ կոշկակարներ, երեսամաս կարողներ (զագաստովշիկ) եւ ձեւարարներ: Յանկանում եմ գնել բեժագույն կաշի շեվրո տեսակի:
Հեռ.՝ 57-26-81

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ
Համբիկ Սասունյանի հետ նա մանագրական կապ հաստատող բարեկամներին, հարազատներին եւ ընկերներին խնդրում ենք նրա հետ կապվել նշված նոր հասցեով:
Hampig Sassounian, C-88440
California Correctional institution,
State Prison 4-B, P. O. Box 1902
Tehachapi, CAL, 95381, U. S. A.

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի հարեւ շենքի 1-ին հարկում. Դեմիրճյան 17 շենք:
Հեռախոս 58-18-41

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«Վան-1» ՓԲԸ-ը վաճառում է.
Պեմզաբլոկ հատը՝ 80 դրամ
Պլիտա 200 դր.
Աստիճաններ մետրը՝ 2500 դր.
Հասցե՝ Արցախի 75, (ՀԷԿ-ի մոտ)
Հեռ. 63-62-53, 47-00-06, 72-69-15

ԱՅԱՔՍ AFX
ՓԻՐՍԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է
ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՃԵԼԻ ԾՈՎԱՓՆՅԱ ՀԱՆԳԻՍՏ
ԼԻՄԱՍՈԼՈՒՄ (ԿԻՊՐՈՍ)
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 12-ԻՑ
Ուղեւորության տեւողությունը 14 օր
Բարձրակարգ հյուրանոցներ բոլոր հարմարություններով
Հրաւալի միջերկրական ծովափ
Հաճելի ժամանց բոլոր տարիքների համար
Էքսկուրսիաներ Կիպրոսի բոլոր տեսարժան վայրերով
ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43 Ա, ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ
Մեծ հիմնարկների հաշվապահական համակարգ
Փոքր հիմնարկների հաշվապահական համակարգ
Բանկային հաշվապահական համակարգ
Տնտեսական վերլուծական ծրագրեր
«Հայկական Ծրագրեր» ընկերության մշակած հաշվապահական համակարգերը բավարարում են հաշվապահությունը վարելու միջազգային պահանջներին:
Ընկերությունը ներդնում է համակարգերը Պատվիրատուների մոտ, կատարում է երկարաժամկետ սպասարկում:
Ձեզ բերեք այս համակարգերը Ձեր հիմնարկի, Ձեր հաշվապահի և Ձեզ համար:
Հասցեն Հերացու փ. 7 Հեռ. 56-13-38

ՏԱՐԱՌՈՍ

Յանդարբիեը նորից կժամանի Մոսկվա

2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» Հանրապետությունում անցումային կառավարություն կազմավորելու հարցով բանակցություններ վարելու նպատակով Իչկերիայի չեչենական հանրապետության նախագահ Զելիմխան Յանդարբիեը Մոսկվա կժամանի հինգշաբթի օրվանից ոչ շուտ: Այդ մասին հայտնեց Իչկերիայի ղեկավարության ներկայացուցիչը: Ելույթ ունենալով «Լիտերատուրնայա գազետա» թերթի կոլեկտիվի առջեւ Լեբեդը հայտարարեց, թե Իչկերիայի տնտեսական հարցերը կարելի է լուծել առանց Ռուսաստանի կողմից մեծ ծախսեր կատարելու: Անվտանգության խորհրդի ղեկավարի կարծիքով բանական է ազատել Չեչնիան բոլոր հարկերից, վերացնել գործի դնել նավթի 2 հանքահեղիներ եւ անցկացնել մի շարք ծիծղացումներ եւս: Լեբեդի գնահատմամբ Չեչնիայի տնտեսության վերականգնման համար 1,5 տարի է պետք:

Չինծառայողները գոհ չէ, որ բողոքում էին

2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, VOA. Մ. Նահանգների պաշտպանության նախարարությունը հայտնեց, որ Պարսից ծոցի պատերազմի վերջում հնարավոր է, որ առնվազն 15 հազար ամերիկյան զինծառայող ենթարկվել են հիմիական զենքի ազդեցության: Պենտագոնի ներկայացուցիչն ասաց, որ դա տեղի է ունեցել 91 թվականի մարտ ամսին, Իրաքի հիմիական զենքի պահեստի ոչնչացման ժամանակ: Պարսից ծոցի պատերազմի շատ վետերաններ բողոքում էին, թե վատառողջ են, սակայն ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարարությունը մինչ այժմ չէր ընդունում, որ այդ տկարությունները առաջացել են հիմիական զենքի ներգործությունից:

Հյուսիսկորեացիները վլադիվոստոկո՞ւմ են վրեժխնդիր լինում

2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» Այսօր Վլադիվոստոկում հայտնաբերվել է հարավկորեական դիվանագետ Օո Գուք Կունի դիակը: Հարավային Կորեայի արտգործնախարարության խոսնակը չի բացառել, որ սպանությանը մասնակից է Հյուսիսային Կորեան: Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը հրաժարվել է ենթադրություններ անել, սակայն խոսացել է լայն համագործակցություն հանցագործին կամ հանցագործներին բացահայտելու գործում: Նախարարության կարծիքով գլխավորը սպանության դրդապատճառները պարզելն է: Ռուսաստանցի ականատեսներից մեկը հայտնել է, թե ինը 2 ասիացի տղամարդ է տեսել աստիճանահարթակում այն պահից առաջ, երբ 54-ամյա դիվանագետը մտել է իր բնակարանը:

Պետական «Բոինգը» ընկել է օվկիանոս

2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» Այսօր առավոտյան Պերուի ավիաընկերության մի ինքնաթիռ է ընկել Խաղաղ օվկիանոս: Վթարը տեղի է ունեցել այն բանից հետո, երբ ինքնաթիռից հաղորդագրություններ են ստացվել մեխանիկական խափանումների մասին: «Բոինգ-757» օդանավը Լիմայից ուղեւորվում էր Չիլի եւ վթարից առաջ փորձել էր հետ վերադառնալ, սակայն ընկել է օվկիանոսը: Ինքնաթիռում, նախնական տվյալների համաձայն եղել են 71 ուղեւոր եւ անձնակազմի 9 անդամ: Լիմայի միջազգային օդանավակայանի խոսնակի վկայությամբ, «Ցավոք, նախանշաններ չկան, որ որեւէ մեկը ողջ է մնացել»:

ՅԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
Ուռեն, Ալլա, Կարեն, Գագիկ Հովսեփյանները խոր վշտով ցավակցում են Հովսեփյանների ընտանիքին Տիգրան Հովսեփյանի վաղաժամ մահվան կապակցությամբ:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Հոկտ. 4-ին ժամը 16-ին Կոմիտասի անվան Կամերային երաժշտության տանը կկայանա բանաստեղծ Դավիթ Հովհաննեսի ստեղծագործական երեկոն: Մասնակցելու են հանդուրժողության հայտնի դեմքեր:

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների առաքարկի եւ պահանջարկի մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Հայկական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Աստաֆյանց 2 Գրանցման թիվ 65՝ Պատվեր 59143 Պատճեն 2184 Հրատարակված 4000 Ստորագրված է տպագրության 1.10.1996 Գինը 75 դրամ